

IZVJEŠTAJ

O FINANSIJSKOJ REVIZIJI MINISTARSTVA ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2011. GODINU

Broj: 01-02/03-04-16-1-502/12

Sarajevo, juni 2012. godine

SADRŽAJ

I MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
II NALAZI I PREPORUKE	6
1. Uvod.....	6
2. Postupanje po ranijim preporukama.....	7
3. Rezime glavnih nalaza i sistema internih kontrola.....	9
4. Budžet.....	12
5. Finansijski izvještaji.....	13
6. Pregled rashoda budžeta	14
6.1. Tekući izdaci	14
6.2. Kapitalni izdaci.....	26
6.3. Tekući grantovi	27
7. Bilans stanja.....	27
8. Javne nabavke.....	38
9. Prihodi.....	40
Ministarstvo u finansijskim izvještajima nema iskazanih prihoda.	40
10. Ostalo.....	40
11. Korespondencija	43
III PRILOG.....	44
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	44
Izjava o odgovornostima rukovodstva	
Pregled rashoda budžeta za 2011. godinu	
Bilans stanja na 31.12.2011. godine	

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja i usklađenosti poslovanja sa odgovarajućim zakonima i propisima za godinu koja se završava 31. decembra 2011. godine u **Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo)

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu budžeta institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevara ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ministarstva je također odgovorno da osigura da su finansijske transakcije i informacije koje su prikazane u finansijskim izvještajima usklađene sa odgovarajućim zakonima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 12/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prijevara ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizionih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije koje su prikazane u finansijskim izvještajima, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima.

Vjerujemo da su pribavljeni revizioni dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše mišljenje.

Osnova za negativno mišljenje

1. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja (Bilans stanja-pokretna perspektivna vojna imovina), pokretna perspektivna vojna imovina koja će po sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva (oko 70.000 stavki objavljenih u 2010. godini) nije prikazana vrijednosno u poslovnim knjigama Ministarstva saglasno Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema). Time su stalna sredstva i izvori sredstava podcijenjeni, a provedenom revizijom nismo mogli pouzdano utvrditi kolika je vrijednost ovih sredstava;
2. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja (Bilans stanja-kratkoročne tekuće obaveze), Ministarstvo je u 2011. godini evidentiralo obaveze prema dobavljačima iz 2010. godine i ranijih godina u iznosu od 411.904 KM i obaveze prema dobavljačima iz 2012. godine u iznosu od 739.494 KM. Na taj način su obaveze prema dobavljačima i troškovi precijenjeni u ukupnom iznosu za najmanje **1.151.398 KM**. Također, Ministarstvo nije evidentiralo obaveze iz 2011. godine i ranijih godina zbog kašnjenja u dostavljanju faktura u iznosu za najmanje **136.183 KM**, čime su obaveze prema dobavljačima i troškovi podcijenjeni za navedeni iznos. Također, u Ministarstvu ne postoji pouzdana evidencija o stvarnom stanju zateznih kamata koje se obračunavaju na zakašnjenja u plaćanju obaveza električne energije jer iste nisu evidentirane u poslovnim knjigama Ministarstva. Provedenom revizijom nismo mogli pouzdano utvrditi kolika je vrijednost ovih kamata;
3. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja (Bilans stanja-kratkoročna potraživanja), Ministarstvo nije opravdalo avans uplaćen 2009. godine za unaprijed plaćene usluge remonta i održavanja opreme u iznosu **459.924 KM** i depozit uplaćen 2011. godine za nabavku materijalno tehničkih sredstava za provođenje protivminskih akcija u okviru programa vojne pomoći Vlade SAD-a u iznosu **1.000.000 KM**. Kod uplaćenog depozita nisu stvorena potraživanja po osnovu izvršenog plaćanja;
4. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja (Bilans stanja-razgraničeni rashodi), Ministarstvo nije izvršilo razgraničenja na rashodima za nabavku materijala saglasno Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS 37 - Razgraničenja i potencijalne obaveze) u iznosu za najmanje **502.602 KM** čime su troškovi i razgraničenja precijenjeni za navedeni iznos;
5. Kao što je navedeno pod tačkom 6.1. Izvještaja (Tekući izdaci-tekuće održavanje zgrada i opreme), Ministarstvo kod tekućeg održavanja ne vrši u poslovnim knjigama ispravno evidentiranje izdataka koji imaju karakter investicionog održavanja, odnosno kapitalnih ulaganja. Ovo može imati uticaja na realno iskazivanje stalnih sredstava i izvora sredstava. Provedenom revizijom nismo mogli pouzdano utvrditi kolika je vrijednost investicionih ulaganja koja su evidentirana na tekućim izdacima;
6. Kao što je navedeno pod tačkom 6.1. Izvještaja (Tekući izdaci-tekuće održavanje zgrada i opreme) i tačkom 8. Izvještaja (Javne nabavke), Ministarstvo nije uspostavilo efikasan i pouzdan sistem javnih nabavki u dijelu koji se odnosi na praćenje fakturisanih radova i usluga tekućeg održavanja u skladu sa ugovorom (javljaju se poslovi koji nisu predviđeni ugovorom), u dijelu pribavljanja bankarske garancije za ozbiljnost ponude u cilju zaštite interesa Ministarstva, te u dijelu gdje je nabavka goriva izvršena od dobavljača za kojeg nije bilo izvršeno rezervisanje sredstava;

Negativno mišljenje

Prema našem mišljenju, zbog značajnosti efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u Osnovi za negativno mišljenje, finansijski izvještaji Ministarstva ne prikazuju fer i istinito stanje imovine i obaveza na 31. decembra 2011. godine i rezultate poslovanja i izvršenja budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima nisu bile u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima, kako je navedeno u Osnovi za negativno mišljenje.

Sarajevo, 26.06.2012. godine

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GENERALNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II NALAZI I PREPORUKE

1. Uvod

Ministarstvo je osnovano Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Prema odredbama člana 15.a Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine² i člana 13. Zakona o odbrani³, Ministarstvo je nadležno za:

- stvaranje i održavanje odbrambenog kapaciteta, kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- nadzor nad svim aspektima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine,
- predstavljanje BiH u međunarodnim odnosima vezano za pitanja odbrane,
- izradu, pregled i ažuriranje odbrambene politike BiH koju odobrava Predsjedništvo Bosne i Hercegovine,
- izradu i odobravanje politika i propisa u pogledu organizacije, administracije, obuke, opremanja i upotrebe Oružanih snaga BiH,
- osiguravanje da BiH poštuje međunarodne obaveze vezano za pitanje odbrane,
- aktiviranje jedinica rezervnog sastava i kategorija rezervista za sve operacije, osim planirane obuke,
- razmještaj ili upotrebu bilo kojeg dijela Oružanih snaga van BiH za sve operacije ili aktivnosti obuke,
- izdavanje instrukcija načelniku Zajedničkog štaba BiH za upotrebu ili razmještanje bilo koje jedinice Oružanih snaga unutar BiH za potrebe koje nisu obuka,
- uspostavljanje postupaka za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih katastrofa i nesreća, po ovlaštenju danom od Predsjedništva BiH,
- ustanovljavanje postupaka koji osiguravaju transparentnost dužnosti Ministarstva i ostale nadležnosti definisane u Zakonu.

Odredbama Zakona o odbrani definisane su organizacione i administrativne, te komandne nadležnosti ministra odbrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva BiH. Ministarstvo se popunjava sa državnim službenicima, zaposlenicima i profesionalnim vojnim licima koji su raspoređeni na poslove i zadatke u skladu s važećim zakonima i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji predlaže Ministarstvo, a potvrđuje ga Vijeće ministara BiH.

Veličinu, strukturu i lokaciju Oružanih snaga BiH predlaže ministar odbrane, a prijedlog usvaja Predsjedništvo BiH. Zakon o odbrani definiše Zajednički štab Oružanih snaga BiH kao stručni štab podčinjen ministru odbrane, koji je odgovoran za planiranje, organizovanje i provođenje direktiva i naredbi ministra odbrane. Oružane snage sastoje se od profesionalnog vojnog osoblja, pripadnika rezervnog sastava koji su angažovani u vojnu službu, civilnih lica i kadeta.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 42/03

² Službeni glasnik BiH broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09

³ Službeni glasnik BiH, broj 88/05

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja Ministarstva i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonima za godinu koja se završava 31. decembra 2010. godine o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji, te izrazio mišljenje sa rezervom na finansijske izvještaje i zakonitost poslovanja.

Ministarstvu su predložene preporuke kojima se sugeriše preduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljem poslovanju.

Ministarstvo je dostavilo odgovor Uredu saglasno članu 16. stav 3. Zakona o reviziji institucija BiH o preduzetim aktivnostima radi prevazilaženja slabosti i nedostataka koji su identifikovani u Izvještaju o reviziji za 2010. godinu.

U skladu sa zaključcima sa 47. sjednice Stručnog kolegija Ministarstva održane 14.07.2011. godine, razmatran je i usaglašen Integralni akcioni plan koji sadrži niz predloženih mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka sa nosiocima aktivnosti i rokovima izvršenja. Također, Ministarstvo je usvojilo zaključke za nastavak započetih aktivnosti i povodom zbirnog izvještaja Komisije za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH na osnovu nalaza revizije za 2010. godinu. Dalje, nakon izvršene prethodne revizije Ministarstva za 2011. godinu i upućenog Pisma rukovodstvu Ministarstva, ovlašteni predstavnici Ministarstva su izvršili evaluaciju datih preporuka i preduzeli odgovarajuće mjere na realizaciji datih preporuka, definisanja odgovornosti i rokova za njihovu implementaciju.

Osvrtom na preporuke revizije date u Izvještaju o reviziji za 2010. godinu te uvidom u preduzete aktivnosti Ministarstva, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke:

- Poduzete su aktivnosti na unaprjeđenju rada interne revizije koja svojim mjerama i aktivnostima doprinosi poboljšanju finansijskog poslovanja Ministarstva;
- Usklađen je sistem obračuna plaća za zaposlene u Oružanim snagama BiH tako da se posebno iskazuju naknade plaća po vrstama naknada (redovan rad, bolovanje, godišnji odmor, plaćeno odsustvo, itd.);
- Ministarstvo je kod naknada za prijevoz sa posla i na posao obustavilo nabavke mjesečnih kupona i vrši isplatu za prijevoz svim zaposlenima u vidu naknade koji na to ostvaruju pravo;
- Ministarstvo je dostavilo upit Ministarstvu finansija i trezora BiH u vezi rješavanja specifičnih potreba za stručnim obrazovanjem i usavršavanjem;
- Ministarstvo je smanjilo angažovanje lica putem ugovora o djelu na sistematizovana radna mjesta i putem ugovora o privremenim i povremenim poslovima;
- Preduzete se aktivnosti na uspostavljanju ažurnijeg pravdanja sredstava odobrenih za vojno-diplomatska predstavništva;
- Prilikom izdavanja putnih naloga osigurana je jedinstvena evidencija izdatih i opravdanih putnih naloga u Ministarstvu;
- Osigurano je praćenje potrošnje telefonskih usluga za sve zaposlene koji koriste ovo pravo;

- Prilikom evidentiranja rashoda izvršena je pravilna klasifikacija većine rashoda, odnosno rashodi su knjiženi na odgovarajuća konta u skladu sa propisanim kontnim okvirom;
- Potencijalne obaveze objavljene su u zabilješkama uz finansijske izvještaje za 2011. godinu, s obzirom na uticaj na izvršenje budžeta institucija BiH;
- Ministarstvo je izvršilo na vrijeme cjelokupan popis imovine, obaveza i potraživanja, te usaglasilo stanje sa materijalnim evidencijama stalnih sredstava i inventara, a novčana sredstva u blagajni, obaveze i potraživanja usaglasilo sa finansijskim vrijednostima iskazanim u Glavnoj knjizi;
- Uvedene su kontrole kojima se prati realizacija okvirnih sporazuma u pogledu ugovorenih količina kako ne bi došlo po prekoračenja okvirnog sporazuma.

Preporuke čija je realizacija u toku:

- Pitanje nepokretne perspektivne imovine Ministarstva kao dio opće problematike državne imovine nije još uvijek riješeno, mada je nedavno postignut politički dogovor u vezi ove imovine tako da su aktivnosti na rješavanju pitanja nepokretne vojne imovine u toku;
- Postignut je sporazum o pitanju pokretne perspektivne imovine o preuzimanju ovog dijela imovine koja će i dalje služiti za potrebe Ministarstva i koja je evidentirana naturalno u materijalnim evidencijama Ministarstva. S obzirom da ova imovina nije procijenjena i evidentirana vrijednosno u poslovnim knjigama, Ministarstvo je uputilo upit Ministarstvu finansija i trezora BiH u vezi rješavanja pitanja procjene i evidentiranja ove imovine u poslovne knjige Ministarstva. Također, finansijska služba Ministarstva uputila je dopis novom rukovodstvu Ministarstva o preduslovima koji trebaju biti riješeni kako bi procjena ove imovine bila efikasno obavljena.

Nerealizovane preporuke:

- Obračun plaća za pripadnike Oružanih snaga BiH vrši se i dalje putem posebnog softvera za plaće i naknade;
- Visina naknade za smještaj imenovanog lica (bivšeg zamjenika ministra) nije usklađena sa važećim propisima, iako su preduzete mjere od strane Sektora za upravljanje personalom za usklađivanje ove naknade;
- Obaveze po osnovu troškova električne energije nisu usaglašene sa dobavljačima ovih usluga;
- Ministarstvo nije izvršilo evidentiranje zateznih kamata obračunatih za zakašnjenja u plaćanju obaveza za električnu energiju;
- Nije uspostavljen sistem blagovremenog dostavljanja finansijske dokumentacije radi računovodstvenog evidentiranja i plaćanja roba i usluga;
- Nije osiguran sistem kontrole korištenja službenih vozila i dosljedne primjene internog pravilnika o korištenju službenih vozila;
- Nije urađen sveobuhvatan plan ulaganja u objekte i opremu, niti su definisani kriteriji po kojima je moguće razgraničiti izdatke za tekuće održavanje od izdataka za rekonstrukciju i investiciono održavanje;
- Nije donesen pravilnik o reprezentaciji kojim bi se propisali svi bitni elementi i procedure u vezi planiranja i trošenja sredstava prema vrstama reprezentacije;
- Nije uspostavljen pouzdan sistem javnih nabavki koji osigurava efikasan način korištenja javnih sredstava;

3. Rezime glavnih nalaza i sistema internih kontrola⁴

Sistem internih kontrola vezan je za značajne procese (sisteme) poslovanja Ministarstva u kojima su uočene nepravilnosti. Revizija je izvršila sumiranje glavnih nalaza revizije u kojima treba preduzeti efikasne mjere u cilju rješavanja ovih nepravilnosti i unaprjeđenja sistema internih kontrola:

1) Pitanje raspolaganja nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom nije još uvijek riješeno tako da je oblast nadležnosti nad ovom imovinom i dalje uslovljena općom problematikom državne imovine. Pitanje nepokretne neperspektivne vojne imovine se dijelom rješava, ali Ministarstvo i dalje snosi posljedice nepreuzimanja neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine od strane entiteta i troši znatna sredstva za osiguranje i održavanje ove imovine.

Pokretna perspektivna vojna imovina po sporazumu iz 2010. godine o konačnom raspolaganju ovom imovinom pripada Ministarstvu. Ova imovina sadrži oko 70.000 stavki koje se vode količinski u materijalnom knjigovodstvu, ali ne i vrijednosno u poslovnim knjigama. Ovu imovinu treba grupisati po vrstama i podijeliti na inventar i opremu. Dalje, ključni aspekt rješavanja ovog problema je **procjena** ove imovine i njeno evidentiranje u poslovne knjige prema procijenjenoj vrijednosti. Ova aktivnost će zahtijevati angažovanje dodatnih resursa u samom procesu rješavanja tokom cijele 2012. godine.

Pokretna neperspektivna vojna imovina koja pripada entitetima se dijelom rješava prodajom, uništavanjem, donacijama, itd. Svojim postupcima revizija nije mogla obuhvatiti procedure rješavanja ove imovine s obzirom da su ugovori o prodaji ove imovine naslijeđeni od bivših entitetskih vojski i da Ministarstvo u svojim poslovnim knjigama nema prihoda po ovoj osnovi. Također, pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima i popisuje.

Ministarstvo mora u što skorije vrijeme riješiti problem imovine koji, osim problema angažovanja sredstava za održavanje i osiguranje ove imovine, predstavlja i problem sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa.

2) Ministarstvo nije uspostavilo sistem blagovremenog dostavljanja finansijske dokumentacije radi računovodstvenog evidentiranja i plaćanja obaveza. Stoga, računovodstveni sistem Ministarstva i dalje nije u mogućnosti da osigura kvalitetne i pravovremene informacije o stvarnom stanju obaveza. Period od prijema faktura u dislociranim jedinicama do njenog knjiženja u ISFU sistem traje isuviše dugo, u prosjeku oko 40 dana. Ovo je naročito izraženo kod obaveza za električnu energiju na koje se zbog zakašnjenja u plaćanju obračunavaju zatezne kamate koje nisu evidentirane i usaglašene sa dobavljačima električne energije. Neažurnost dostavljanja faktura neposredno pred sastavljanje konačnog godišnjeg izvještaja utiče na to da obaveze ne budu evidentirane u odgovarajućem obračunskom periodu kada su i nastale.

⁴ Sistem internih kontrola je jedinstven proces kojeg uvodi rukovodstvo i zaposleni institucije, a osmišljen je za pružanje razumnog uvjerenja da se u izvršavanju misije institucije postižu sljedeći opći ciljevi: efikasne poslovne operacije, pouzdano finansijsko izvještavanje, usklađenost poslovanja sa zakonima i propisima i zaštita imovine.

Na taj način Ministarstvo je zbog kašnjenja u dostavljanju faktura iz 2010. godine i ranijih godina, evidentiralo ove obaveze tek početkom 2011. godine u iznosu 411.904 KM, a obaveze iz 2012. godini evidentiralo u 2011. godini u iznosu od 739.494 KM. Također, Ministarstvo nije evidentiralo obaveze iz 2011. godine i ranijih godina zbog kašnjenja u dostavljanju faktura u iznosu od 136.183 KM i iste će biti evidentirane u 2012. godini. Revizija je uočila dosta ispravki knjiženja na računima rashoda koje nastaju zbog refundacija (povrata sredstava), ispravki naloga kojima je promijenjen datum, uparivanja faktura sa narudžbenicama, nedostatka sredstava na određenoj stavci rashoda, itd. Ispravke nisu uticale na realnost iskazivanja rashoda, međutim ove ispravke trebaju biti svedene na najmanju moguću mjeru.

Također, Ministarstvo nije na adekvatan način pristupilo pravdanju unaprijed plaćenih avansa za remont opreme koji su uplaćeni u ranijem periodu (459.924 KM) i depozita koji je uplaćen za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje protivminskih akcija u okviru programa vojne pomoći Vlade SAD-a (1.000.000 KM).

Preporučujemo hitno rješavanje problema u vezi dostavljanja dokumentacije na knjiženje i plaćanje. Jedno od mogućih rješenja može biti direktno dostavljanje ove dokumentacije u sjedište Ministarstva, te kasnija potvrda ispravnosti dokumentacije. Također, Ministarstvo mora pred sastavljanje konačnog izvještaja voditi računa o pravilnosti tzv. cut-offs, odnosno tačnom razgraničenju i evidentiranju obaveza u odgovarajućem obračunskom periodu u kojem su obaveze i nastale.

3) Prisutan je i dalje problem planiranja ulaganja u rekonstrukciju i održavanje objekata i njihovo razdvajanje na ulaganja koja imaju karakter tekućeg održavanja od ulaganja koja imaju karakter investicionog održavanja. Razdvajanje ulaganja na tekuće i investiciono održavanje važno je u slučaju kada su stalna sredstva koja su predmet rekonstrukcije evidentirana u poslovnim knjigama i time se uvećava vrijednost sredstava ili kada od načina evidentiranja ulaganja (na troškove ili stalna sredstva) zavisi poslovni rezultat.

Međutim, razdvajanje ulaganja na tekuće i investiciono održavanje važno je i zbog planiranja iznosa budžeta za tekuće izdatke i planiranja iznosa budžeta za kapitalne izdatke, te knjiženja izdataka za investiciono održavanje na stalna sredstva u pripremi kako bi se evidentirala ukupna vrijednost svih ulaganja iz ranijih godina.

Preporučujemo da Ministarstvo izradi detaljan plan potrebnih ulaganja u objekte i razdvoji ulaganja koja se planiraju iz tekućih izdataka od ulaganja koja se planiraju iz kapitalnih izdataka, tako da kapitalna ulaganja budu evidentirana na stalnim sredstvima u pripremi.

4) Već duži period Ministarstvo vrši javne nabavke zaključivanjem okvirnih sporazuma sa rokom trajanja od tri godine za većinu roba i usluga. Zaključivanje okvirnih sporazuma može imati negativan uticaj na stvaranje budućih obaveza koje se plaćaju iz budžeta naredne godine. Po toj osnovi Ministarstvo koristi tzv. „razgraničenja rashoda“ kojima tereti budžet tekuće godine po ugovorima sa dobavljačima zaključenim pred kraj godine na osnovu okvirnog sporazuma, a plaćanje će biti izvršeno iz budžeta naredne godine. Revizija često nije u mogućnosti da utvrdi pravilnost ovih razgraničenja s obzirom da razgraničenja nisu izvršena na osnovu stvarnih obaveza koje postoje sa datumom izvještavanja o finansijskom položaju (MRS 37-Rezervisanja i potencijalne obaveze) i da se ovim načinom nastoji što više iskoristiti budžet tekuće godine. Međutim, primjena ovih razgraničenja vrši se na osnovu instrukcije Ministarstva finansija i trezora BiH kojom je ova praksa omogućena.

Ministarstvo je nakon usvajanja budžeta za 2011. godinu izvršilo „razgraničenje rashoda“, odnosno povećanje rashoda po osnovu rezervisanja ugovorenih obaveza i pravdanja rashoda vojno-diplomatskih predstavnika u ukupnom iznosu od 4.745.246 KM. Ova razgraničenja su posljedica zaključivanja ugovora neposredno prije isteka tekuće godine ili zaključivanja ugovora na bazi okvirnih sporazuma, te kasnijeg pravdanja sredstava vojno-diplomatskih predstavnika. Na taj način je stvarno izvršenje budžeta Ministarstva veće od usvojenog budžeta Ministarstva za navedeni iznos.

Preporučujemo da Ministarstvo razmotri opravdanost zaključivanja okvirnih sporazuma u tolikom obimu i po toj osnovi knjiženje rashoda na „razgraničenja“ kojima se stvaraju buduće obaveze.

5) Javne nabavke u Ministarstvu nisu bile izvršene u obimu kao ranijih godina zbog ograničenja na koje je uticalo privremeno finansiranje. Međutim, još uvijek nije uspostavljen efikasan i pouzdan sistem javnih nabavki u dijelu koji se odnosi na praćenje ugovorenih i fakturisanih radova i usluga kod tekućeg održavanja zgrada i opreme gdje se javljaju poslovi koji nisu predviđeni ugovorom. Također, Ministarstvo nije izvršilo osiguranje ugovora putem bankovne garancije u slučaju raskida ugovora (npr. dobavljači za gorivo su raskinuli ugovore, a Ministarstvo nije osiguralo garancije za ozbiljnost ponude). Također, Ministarstvo je izvršilo pojedine nabavke koje imaju karakter kapitalnih izdataka u iznosu od 78.342 KM, iako iste nisu bile odobrene prema instrukcijama Ministarstva finansija i trezora BiH i kroz sistem Glavne knjige trezora.

Preporučujemo da Ministarstvo unaprijedi sistem internih kontrola u dijelu praćenja ugovorenih i fakturisanih usluga i radova i da osigura bankovne garancije za ozbiljnost ponude.

6) Ostali nalazi konstatovani tokom obavljanja revizije za 2011. godinu odnose se na sljedeće: potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika nisu opravdana u iznosu od 42.361 KM, ugovori o zakupu stanova u slučaju promjene adrese korisnika stana dostavljaju se sa zakašnjenjem, rasporedni nalozi za gorivo i lož ulje dostavljaju se nakon izdavanja narudžbenice što onemogućava praćenje rokova isporuke, nije uspostavljena efikasna kontrola korištenja službenih vozila i reprezentacije, sistem obračuna plaća za Oružane snage BiH nije povezan sa jedinstvenim sistemom obračuna plaća u trezoru, program stručnog obrazovanja i usavršavanja nije usvojen od strane Vijeća ministara BiH, itd.

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, kao jedna od osnovnih organizacionih jedinica predviđen je Ured za internu reviziju u okviru kojeg su sistematizovana radna mjesta za četiri lica. Tokom 2011. godine interna revizija je izvršila reviziju pojedinih dijelova poslovanja Ministarstva što je u znatnoj mjeri doprinijelo poboljšanju poslovanja. Rad interne revizije bio je zasnovan na procedurama planiranja, izvršenja i izvještavanja u skladu sa standardima interne revizije. Međutim, trenutno internu reviziju obavljaju dva lica (šef i jedan izvršilac) što je nedovoljno za ovako složen sistem poslovanja kakvo je Ministarstvo.

Preporučujemo dalje jačanje funkcije interne revizije Ministarstva i kadrovsko jačanje njene funkcije kako je predviđeno organizacionom strukturom.

4. Budžet

- Planiranje i izvršenje budžeta

Ministarstvo je uputilo zahtjev Ministarstvu finansija i trezora BiH za dodjelu sredstava iz budžeta u visini od 350.633.253 KM. U daljoj proceduri Ministarstvo finansija i trezora BiH je umanjilo budžetski zahtjev za 5.000.000 KM, tako da je zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta iznosio 345.633.253 KM, odnosno za tekuće izdatke 329.535.752 KM, kapitalne izdatke 15.097.501 KM i tekuće grantove 1.000.000 KM. Međutim, zbog neusaglašenih stavova u vezi donošenja budžeta tokom cijele 2011. godine, ovaj zahtjev nije prošao proceduru redovnog usvajanja.

Finansiranje Ministarstva u 2011. godini realizovano je u skladu sa Odlukama o privremenom finansiranju institucija BiH po kvartalima (četiri odluke), te Odlukom o operativnim mjerama za provođenje Odluke o privremenom finansiranju institucija BiH za period januar-mart 2011. godine. Ove odluke su predviđale kvartalno raspolaganje u visini $\frac{1}{4}$ budžeta od iznosa odobrenog budžeta za 2010. godinu što bi za Ministarstvo iznosilo 329.191.000 KM. Međutim, Ministarstvo je prema instrukcijama Ministarstva finansija i trezora BiH vršilo dalja umanjenja budžeta po privremenom finansiranju zbog ušteda u budžetu, tako da je Ministarstvo tokom godine raspolagala sa budžetom od 303.819.473 KM za tekuće izdatke.

Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2011. godinu⁵ usvojen je tek po isteku fiskalne godine, odnosno u 2012. godini. Ovim zakonom Ministarstvu su odobrena sredstva u visini izvršenja budžeta za tekuće izdatke za 2011. godinu, odnosno u visini od 293.366.002 KM. Ukupno izvršenje budžeta iznosilo je 298.078.873 KM što je više od usvojenog budžeta za 4.712.871 KM.

Struktura odobrenog i izvršenog budžeta Ministarstva po vrsti rashoda prikazana je u prilogu Izvještaja u Tabeli I – Pregled rashoda budžeta za 2011. godinu.

Budžet za 2011. godinu donesen je na bazi izvršenja budžeta za 2011. godinu koji je izračunat 10.02.2012. godine, a Ministarstvo finansija i trezora BiH nije umanjilo raspoloživa sredstva u Glavnoj knjizi trezora na nivo usvojenog budžeta za 2011. godinu neposredno nakon usvajanja. Ministarstvo je nakon 10.02.2012. godine, kada je još uvijek raspolagalo sa budžetom na bazi privremenog finansiranja, povećalo rashode po osnovu rezervisanja ugovorenih obaveza za 4.530.307 KM i po osnovu pravdanja plaća vojno-diplomatskih predstavnika za 188.853 KM i drugih troškova vojno-diplomatskih predstavnika za 26.086 KM, a na teret budžeta za 2011. godinu. **Time je stvarno izvršenje budžeta Ministarstva veće od usvojenog budžeta po Zakonu o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2011. godinu za 4.745.246 KM, odnosno 4.712.871 KM uzimajući u obzir da je na pojedinim stavkama budžeta izvršenje manje za 32.375 KM.**

Međutim, Ministarstvo finansija i trezora BiH je svojom internom instrukcijom od 28.02.2012. godine naložilo da se rashodi u iznosu 4.745.246 KM koji su izvršeni u većem iznosu od iznosa usvojenog budžeta za 2011. godinu pokriju iz tekuće rezerve planirane u Zakonu o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2011. godinu.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 12/12 od 14.02.2012. godine

- **Planirani i realizovani programski zadaci**

Ministarstvo je dostavilo Vijeću ministara BiH Program rada i Izvještaj o radu za 2011. godinu prema propisanim uputstvima⁶. Program rada Ministarstva sadržavao je ukupno 104 programske aktivnosti (90 tematskih, 5 normativnih i 9 međunarodnih), a prema Izvještaju o radu Ministarstva u potpunosti je realizovano 84 aktivnosti, djelimično 12, a 8 aktivnosti nije realizovano.

Aktivnosti Ministarstva tokom 2011. godine bile su usmjerene na realizaciju:

- redovnih poslova i zadataka iz nadležnosti Ministarstva kao organa uprave BiH;
- aktivnosti pridruživanja NATO-u;
- završetka prethodnih reformskih aktivnosti i aktivnosti na završetku i usvajanju dokumenta „Pregled odbrane“ i „Plan modernizacije Oružanih snaga BiH.

Aspekti koji su uticali na funkcionalnost rada Ministarstva u 2011. godini sadržani su u organizacionoj, logističkoj, kadrovskoj, finansijskoj, normativno-pravnoj i tehničkoj oblasti u kojima su uočeni problemi u radu, i to:

- organizacioni problemi nisu u potpunosti završeni sa stanovišta optimizacije postojeće organizacione strukture;
- nedostatak investicionih sredstava uzrokovao je zastoj u infrastrukturi i opremanju;
- učinjen je značajan napredak u tranziciji personala, ali je potrebno i dalje raditi na ovoj problematici, prvenstveno u formiranju baze podataka personala;
- privremeno finansiranje sa dodatnim mjerama štednje i neizvjesnost oko usvajanja budžeta u tekućoj godini direktno su uzrokovale neujednačenu dinamiku realizacije budžeta i poteškoća u realizaciji planiranih programskih aktivnosti;
- ključni normativno-pravni problemi su nedostatak pravne regulative za upravljanje nepokretnom imovinom na nivou BiH;
- nedovoljna opremljenost savremenim tehničkim, informatičkim i komunikacijskim sredstvima i nedostatak kvalitetnih aplikacija i baza podataka značajno utiču na kvalitetu rada Ministarstva i proces donošenja odluka.

5. Finansijski izvještaji

Ministarstvo je u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH⁷ sačinilo Godišnji finansijski izvještaj za 2011. godinu koji sadržava bilans stanja, pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava i pregled kapitalnih ulaganja po vrstama, projektima i opremi. Također, sastavni dio godišnjeg finansijskog izvještaja predstavlja analiza izvršenja budžeta koja je sastavljena u tekstualnom obliku.

⁶ Uputstvo o postupku pripreme Programa rada Vijeća ministara BiH (Službeni glasnik BiH, broj 21/07), Uputstvo o metodologiji izrade Izvještaja o radu Vijeća ministara BiH (Službeni glasnik BiH, broj 96/09)

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 33/07

Godišnji finansijski izvještaj predat je Ministarstvu finansija i trezora BiH 09.03.2012. godine.

6. Pregled rashoda budžeta

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Bruto plaće realizovane tokom 2011. godine iznose 190.158.817 KM što je za 188.853 KM više u odnosu na odobreni budžet za 2011. godinu. Do prekoračenja je došlo radi pravdanja plaća vojno-diplomatskih predstavnika nakon 10.02.2012. godine, odnosno nakon usvajanja budžeta institucija BiH za 2011. godinu (objašnjeno pod tačkom 4. Izvještaja).

Prosječan broj zaposlenih u Ministarstvu ostvaren tokom 2011. godine iznosio je 9.496, a prosječna neto plaća iznosila je 951 KM. Sistemom uzorka testiran je obračun plaća u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH. Konstatovano je da se plaće i naknade iz plaća obračunavaju u skladu sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH⁸. Obračun plaća za zaposlene u Ministarstvu odbrane vrši Ministarstvo finansija i trezora BiH putem centralizovanog sistema obračuna plaća, a obračun plaća za pripadnike Oružanih snaga BiH i dalje vrši Ministarstvo odbrane putem posebnog kompjuterskog programa. Mišljenja smo da sistem obračuna plaća i naknada treba biti jedinstven na nivou cjelokupnog Ministarstva. Ministarstvo finansija i trezora BiH je ranije pokretalo procedure za nabavku softvera za obračun plaća i naknada pripadnika Oružanih snaga BiH koji treba biti ugrađen u sistem centralizovanog obračuna plaća i naknada (COIP) koji se vodi u Ministarstvu finansija i trezora BiH. Međutim, raniji postupak javne nabavke ovog softvera je poništen.

Preporučujemo da Ministarstvo ponovo inicira ovaj problem prema Ministarstvu finansija i trezora BiH kako bi se u što skorije vrijeme osigurao jedinstven sistem obračun plaća i naknada zaposlenih u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH.

Dodaci na plaću: Prilikom obračuna plaća vrši se i obračun posebnog dodatka na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH na osnovu Odluke Vijeća ministara o posebnim dodacima na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH⁹.

Tokom 2011. godine isplaćeni su sljedeći dodaci: deminerski dodatak-NUS u iznosu 402.237 KM (101 pripadnik OS), letачki dodatak u iznosu 743.449 KM (173 pripadnika OS), dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima u iznosu 100.004 KM (92 pripadnika OS), dodatak za rad na dužnosti na kojoj je lice izloženo djelovanjima štetnim po zdravlje u iznosu od 135.529 KM (210 pripadnika OS) i položajni dodatak u iznosu od 575.025 KM (2.210 pripadnika OS). Obračun dodataka na plaću propisan je pomenutom odlukom u zavisnosti od vrste dodatka.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 50/08, 35/09 i 75/09

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 2/2009

Za određene dodatke je propisano da se obračunavaju primjenom matematičkog metoda u odnosu na puni fond radnih sati, dok se drugi dodaci obračunavaju u punom iznosu bez obzira na efektivno vrijeme na određenim poslovima (npr. letački dodatak).

Stimulacije: Tokom 2011. godine 35 zaposlenih u Ministarstvu i 9 zaposlenih u Oružanim snagama BiH primili su stimulaciju na plaću u ukupnom neto iznosu od 13.264 KM. Stimulacije su isplaćene na osnovu rješenja ministra za kvalitetno i efikasno obavljanje radnih zadataka u skladu sa Pravilnikom o novčanoj nagradi zaposlenih u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH.

- **Naknade troškova zaposlenih**

Naknade troškova zaposlenih ostvarene tokom 2011. godine iznose 56.411.993 KM. Najznačajnije naknade odnose se na topli obrok (12.433.509 KM), prijevoz na posao i sa posla (11.562.089 KM), naknade za smještaj (548.107 KM), naknade za odvojeni život (10.619.882 KM), regres za godišnji odmor (5.632.371 KM), naknade za mirovne misije (3.446.767KM) i ostale naknade (2.231.582 KM).

Naknade za topli obrok: Naknade su ostvarene u iznosu 12.433.509 KM. Pravo na naknadu za topli obrok tokom 2011. godine prosječno je ostvarilo 8.977 lica, dok je prosječna mjesečna naknada po zaposlenom iznosila 115,42 KM. Sistemom uzorka konstatovano je da su ove naknade pravilno obračunate u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Naknade za prijevoz na posao i sa posla: Naknade su realizovane u iznosu 11.562.089 KM. Pregledom uzorka obračunatih naknada za prijevoz na posao i sa posla konstatovano je da su iste obračunate u skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz u institucijama BiH. Prosječan broj zaposlenih koji je ostvario naknadu za prijevoz tokom 2011. godine iznosio je 8.166, dok je prosječna mjesečna naknada iznosila 117,99 KM.

Naknade za smještaj: Naknade su realizovane u iznosu 548.107 KM i odnose se na smještaj vojno-diplomatskih predstavnika na osnovu Pravilnika o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u odbrambeno-diplomatskom predstavljanju u misijama, vojno-diplomatskim predstavništvima i vojnim predstavništvima BiH¹⁰. Naknada za smještaj obračunava se u procentu koji se primjenjuje na plaću zaposlenih u rasponu od 50% do 70% u zavisnosti od radnog mjesta, odnosno vojnog čina. Konstatovano je da se prilikom isplate naknada Ministarstvo pridržavalo odredbi navedenog Pravilnika.

Naknade za odvojeni život: Naknade su realizovane u iznosu 10.619.882 KM. Prosječan broj zaposlenih koji je ostvario naknadu za odvojen život u 2011. godini iznosio je 2.565 lica, a prosječna mjesečna naknada iznosila je 345,02 KM. Pravo na naknadu za odvojen život u Ministarstvu imaju imenovana lica, rukovodeći državni službenici i savjetnici u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH i na osnovu Odluke o načinu obračuna plaća i drugih naknada zaposlenih u Vijeću ministara, ministarstvima i drugim institucijama BiH (odluka od 09.12.2002. godine). Pravo na naknadu za odvojeni život u Oružanim snagama BiH imaju generali, oficiri, podoficiri i vojnici u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH i Pravilnikom o plaćama i drugim naknadama profesionalnih vojnih lica na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 31/2010

BiH. Visina mjesečne naknade za odvojeni život za zaposlene u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH iznosi 400 KM. Naknade za odvojen život odbijaju se u vrijeme korištenja godišnjeg odmora.

Naknade za regres za godišnji odmor: Naknade su ostvarene u iznosu 5.632.371 KM (sa uključenim dijelom poreza na ove naknade). Obračun i isplata regresa za godišnji odmor za zaposlene u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH vršena je u skladu sa odredbama Odluke o načinu i postupku ostvarivanja prava na regres za godišnji odmor u institucijama BiH. Pravo na naknadu ostvarilo je 9.602 zaposlenih u visini od 586 KM po zaposlenom što je u skladu sa Odlukom Vijeća ministara o visini regresa za zaposlene u institucijama BiH za 2011. godinu.

Naknade za mirovne misije: Realizovane su u iznosu 3.446.767 KM. Naknade se odnose na isplate licima koja su upućena u mirovnu misiju u Kongo (pet lica sa mjesečnom naknadom od 1.500 KM). Naknade su isplaćene u skladu sa Odlukom Ministarstva o plaćama i drugim ličnim primanjima pripadnika Oružanih snaga BiH koji se nalaze u posmatračkoj misiji Ujedinjenih naroda. Također, isplaćene su naknade licima koja su upućena u misiju Snaga međunarodne sigurnosne pomoći u Afganistan (ISAF). Naknada za dnevni angažman pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga BiH je 100,110 i 115 EUR u zavisnosti od dužnosti koju obavljaju tokom misije, a obračun i isplata se vrši akontativno na osnovu privremene odluke ministra od 11.10.2010. godine, a sve do donošenja Odluke Vijeća ministara BiH.

S obzirom da se naknade isplaćuje na osnovu privremene odluke Ministarstva, potrebno je ovu problematiku uputiti Vijeću ministara BiH radi donošenja konačne odluke o visini ovih naknada.

Ostale naknade: Ostale naknade realizovane su u iznosu od 2.231.582 KM. Na ovoj poziciji evidentirane su naknade za stručno obrazovanje i usavršavanje koje su obračunate na osnovu internog Pravilnika o školovanju i usavršavanju u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH od 01.04.2010. godine i Instrukcije Ministarstva¹¹ o primjeni Odluke Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za obrazovanje i stručno usavršavanje u institucijama BiH od 18.01.2011. Navedenom instrukcijom je definisano da naknade za vrijeme školovanja obuhvataju dnevnice, naknade troškova prijevoza, toplog obroka, naknade na odvojeni život i stanarinu, smještaj i cjelodnevnu ishranu u zavisnosti od udaljenosti mjesta školovanja od mjesta službe. Naknade za školovanje i obuka vezane su za realizaciju bilateralnih sporazuma i međunarodnih ugovora, tako da su pripadnici Ministarstva i Oružanih snaga BiH tokom 2011. godine prisustvovali raznim vidovima školovanja, obukama, kursevima, seminarima, radionicama, vježbama i drugim aktivnostima.

Ministarstvo je na osnovu ranijih nalaza revizije uputilo dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH radi davanja mišljenja o usklađenosti navedenog pravilnika i instrukcije sa postojećom zakonskom regulativom koja propisuje ovu oblast. Ministarstvo finansija i trezora BiH uputilo je 14.02.2012. godine Obavještenje¹² da ne postoji pravna osnova da ministar odbrane donese ovakav pravilnik, te da se hitno stave van snage odredbe pravilnika i da se obustavi primjena instrukcije.

Ministarstvo je tokom godine sačinilo Prijedlog programa o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za obrazovanje i stručno usavršavanje u Ministarstvu i

¹¹ Instrukcija broj: 12-16-1-307-/11 od 18.01.2011. godine

¹² Obavještenje broj: 08-02-2-727—2/12 od 14.02.2012. godine

Oružanim snagama. Isti je upućen Ministarstvu finansija i trezora BiH i Uredu za zakonodavstvo BiH radi davanja mišljenja i usklađenosti sa Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za stručno obrazovanje zaposlenih u institucijama BiH. Prijedlog programa nije dobio pozitivno mišljenje pomenutih institucija tako da isti nije usvojen od strane Vijeća ministara BiH.

Uvažavajući potrebu Ministarstva i Oružanih snaga BiH za stručnim obrazovanjem i usavršavanjem, smatramo da je potrebno donijeti Program stručnog obrazovanja i usavršavanja koji treba biti usvojen od strane Vijeća ministara BiH. Također, potrebno je preispitati interna pravila i procedure koje se odnose na školovanje i usavršavanje i iste usaglasiti sa zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

- **Putni troškovi**

Izdaci za putne troškove sa 31.12.2011. godine realizovani su u iznosu 4.128.672 KM. Najznačajniji troškovi po ovom osnovu odnose se na dnevnice u zemlji (2.167.653 KM), dnevnice u inostranstvu (823.414 KM) i troškove prijevoza u inostranstvu javnim sredstvima (847.716 KM).

Na pregledanim uzorcima putnih naloga utvrđeno je da se putni nalozi iniciraju zahtjevom za službeno putovanje nakon čega se donosi odluka o upućivanju na službeni put koju potpisuje ministar odbrane. Akontacije za službeni put se isplaćuju na osnovu odluke, a nakon povratka sa službenog puta zaposleni sačinjavaju izvještaj sa službenog puta i pravdaju troškove nastale na službenom putovanju.

Revizijom obračuna putnih naloga uočeno je kako se isplaćuje puna dnevnicu u inostranstvu za prvi i posljednji dan na službenom putu u slučaju kada je osigurana ishrana i smještaj osobi koja je upućena na službeni put. Ovakav način obračuna dnevnica regulisan je Uputstvom o načinu obračuna dnevnica u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH od 06.05.2011.godine. Odlukom Vijeća ministara o načinu obračuna plaća i drugih naknada zaposlenih u Vijeću ministara, ministarstvima BiH i drugim institucijama i tijelima Vijeća ministara BiH definisano je da se jedna dnevnicu obračunava za svaka 24 sata provedena na službenom putovanju, te ako je na službenom putovanju osigurana ishrana pripadajuća dnevnicu se umanjuje za 70%.

Preporučujemo da Ministarstvo preispita ovakav način obračuna i isplate dnevnica u inostranstvu u odnosu na Odluku Vijeća ministara BiH.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni sa 31.12.2011. godine iznose 832.639 KM. Struktura ovih izdataka je sljedeća: izdaci za fiksne telefone (500.832 KM), izdaci za mobilne telefone (198.261 KM), izdaci za internet usluge (86.458 KM) i izdaci za poštanske usluge (47.088 KM).

Izdaci za mobilne telefone: Odlukom o visini troškova za službene mobilne telefone u Ministarstvu utvrđeno je pravo na upotrebu službenih mobilnih telefona i visina

troškova za korisnike ovih telefona. Pravo na naknadu troškova mobilnih telefona u 2011. godini ostvarivalo je 80 zaposlenih u Ministarstvu.

Prema evidencijama Ministarstva, prosječni mjesečni izdaci usluga ove vrste iznose 4.248 KM, odnosno 51.216 KM na godišnjem nivou. Odobrena mjesečna ograničenja za troškove mobilnih telefona se kreću u rasponu od 20 KM za vozače i referente do 400 KM za ministra i zamjenike.

Pravo na naknadu troškova mobilnih telefona u Oružanim snagama ostvarilo je 170 zaposlenih. Odobrena mjesečna ograničenja za troškove mobilnih telefona u Oružanim snagama se kreću u rasponu od 25 KM za timove za deminiranje do 240 KM za načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH. Prosječni mjesečni izdaci troškova mobilnih telefona u Oružanim snagama BiH iznose 8.423 KM, odnosno 101.072 KM na godišnjem nivou. Sistem kontrole troškova mobilnih telefona u slučajevima nabavki prepaid kartica kao i korištenja specijalnih usluga humanitarnih akcija unaprijeđen je prema preporukama iz prethodne revizije.

Revizijom je konstatovano kako internom odlukom Ministarstva nije za ministra i zamjenike predviđen način postupanja u slučaju prekoračenja troškova mobilnih telefona. Kako je internom odlukom utvrđen iznos potrošnje mobilnih telefona na mjesečnom nivou, mišljenja smo da je potrebno u slučaju nastanka prekoračenja u odnosu na mjesečni odobreni iznos obrazložiti nastalo prekoračenje.

Preporučujemo da se u svim slučajevima propiše način postupanja u slučaju prekoračenja utvrđenog limita potrošnje za troškove mobilnih telefona.

- **Izdaci za energiju i komunalne usluge**

Izdaci za energiju i komunalne usluge za 2011. godinu realizovani su u iznosu 9.020.638 KM. Značajniji izdaci za ove namjene odnose se na izdatke za energiju (3.373.863 KM), izdatke za vodu i kanalizaciju (1.235.193 KM) i izdatke za lož ulje (2.621.079 KM).

Komunalne usluge: Ministarstvo nije uspostavilo sistem blagovremenog dostavljanja faktura za električnu energiju i vodu i kanalizaciju (u daljem tekstu: komunalne usluge) radi računovodstvenog evidentiranja i plaćanja ovih usluga.

Prema dosadašnjoj praksi fakture se kreću po raznim nižim oblicima organizovanja, zatim na nivou brigada, Uprave finansija Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH, te preko protokola Ministarstva dostavljaju se u Sektor za nabavku i logistiku i na kraju u Sektor za finansije i budžet radi evidentiranja i plaćanja. Po osnovu izgubljenog vremena na svim nivoima organizacije prosječno kretanje faktura komunalnih usluga od momenta njihovog dostavljanja do njihovog evidentiranja i plaćanja iznosi 40 dana.

Preporučujemo da Ministarstvo donese pravila o kretanju dokumentacije koja će osigurati pravovremeno dostavljanje finansijske dokumentacije radi ažurnosti evidentiranja.

Izdaci za lož ulje: Vezano za rokove isporuke goriva i lož ulja u ugovoru sa dobavljačima precizirano je da se rok isporuke računa od dana dostavljanja narudžbenice i rasporednog naloga Oružanih snaga BiH. Međutim, konstatovali smo da Ministarstvo prvo izdaje narudžbenice prema dobavljaču, a da se isporuka vrši tek poslije dobijanja rasporednog naloga od strane Oružanih snaga BiH. Ovakav način

naručivanja ne omogućava efikasan sistem praćenja izvršenja svih ugovorenih obaveza (npr. rok isporuke).

Ministar odbrane je donio akt upozorenja o striktnom poštivanju ugovora za nabavku robe klase III (gorivo i energenti) kojim je navedeno da će se robe isporučivati po cijeni koja je važila po OPC obrascu¹³ na dan dostavljanja narudžbenice i da sve fakture koje nisu u skladu sa važećim cijenama po OPC obrascu na datum izdavanja narudžbenice ne mogu biti prihvaćene i da trebaju biti vraćene dobavljaču. Međutim, uočeno je da se ova naredba nije poštovala u slučaju nabavke lož ulja u vrijednosti 500.000 KM koje je isporučeno od dobavljača Proming d.o.o. Bugojno po cijeni od 2,037 KM/lit (sa popustom) umjesto 1,988 KM/lit (sa popustom) koja je važila u momentu izdavanja narudžbenice. Negativni efekti ovakvog povećanja cijene lož ulja iznose oko 12.000 KM.

Preporučujemo Ministarstvu da narudžbenice sastavlja na osnovu objedinjenih konkretnih potreba/zahtjeva Oružanih snaga BiH i iste zajedno sa rasporednim nalogom ispostavlja dobavljačima za konkretnu nabavku/iskoruku. Na ovakav način bi se osiguralo efikasnije i pouzdanije praćenje ugovora u pogledu količine, cijene i rokova isporuke. Također, u ugovor sa izabranim dobavljačem potrebno je ugraditi klauzulu iz akta upozorenja koja se odnosi na priznavanje cijene po OPC obrascu.

- **Nabavka materijala**

Izdaci za nabavku materijala za 2011. godinu realizovani su u iznosu 7.136.837 KM. Značajniji izdaci za ove namjene odnose se na izdatke za odjeću i uniforme (1.283.917 KM) i izdatke za hranu i prehrambeni materijal (4.172.710 KM).

Nabavke su vršene na osnovu provedenih procedura izbora najpovoljnijeg dobavljača u ranijem periodu sa kojima su potpisani okvirni sporazumi i koji su bili osnova za pojedinačne ugovore predmetnih nabavki. Ministarstvo je poduzelo određene aktivnosti po preporukama revizije za 2010. godinu u cilju efikasnog praćenja realizacije pojedinačnih ugovora u odnosu na okvirne sporazume iz prethodnih godina u pogledu ugovorenih količina, cijena i artikala. Prije izdavanja narudžbenica prema dobavljačima u Sektoru za finansije vrši se usaglašavanje zahtjeva za nabavku u pogledu količina i cijena po ugovorima, odnosno prati se stepen realizacije ugovora. Također, na pristiglim fakturama za ovu robu kontrolišu se cijene, artikli, rokovi plaćanja i količine.

Na pojedinim fakturama za odjeću i uniforme ustanovljeno je da su fakture ispostavljene od dobavljača u 2012. godini kada je izvršena i isporuka robe, a iste su evidentirane u 2011. godini što nije u skladu sa načelom modifikovane računovodstvene osnove nastanka događaja. **Ukupna vrijednost ovih faktura za izabrani uzorak iznosi 121.599 KM** (veza: tačka 7.- kratkoročne tekuće obaveze).

- **Tekuće održavanje vozila i izdaci za gorivo**

Izdaci koji se odnose na vozila u Ministarstvu iznose 6.618.843 KM, a odnose se na izdatke za dizel i benzin (3.409.275 KM), motorno ulje (90.004 KM), registraciju vozila

¹³ OPC – Obračun promjene cijene

(71.605 KM), popravak i održavanje vozila (2.879.107 KM), pranje i parkiranje vozila (28.334 KM) te osiguranje vozila (140.835 KM). Ovi izdaci odnose se na ukupan broj službenih putničkih vozila u Ministarstvu i teških transportnih vozila u Oružanim snagama BiH.

Ukupno realizovani izdaci za mlazno gorivo za potrebe letjelica u Oružanim snagama BiH iskazani su u iznosu od 1.846.657 KM.

Revizijom je obuhvaćeno korištenje i održavanje službenih putničkih vozila (osim teških transportnih vozila i vojnih putničkih vozila). Pravilnikom o načinu upotrebe službenih vozila u Ministarstvu od 28.02.2007. godine utvrđeni su način i uslovi upotrebe službenih vozila, odnosno raspoređivanje, odobravanje, evidentiranje, održavanje, servisiranje i mjere sigurnosti i odgovornosti pri upotrebi. Prema internim evidencijama, osim vojnih putničkih vozila, u upotrebi su 76 službenih vozila (43 vozila u Ministarstvu i 33 vozila u Oružanim snagama BiH).

Na osnovu pregleda službenih vozila u Oružanim snagama BiH u upotrebi su 33 službena putnička vozila. Vozila u kabinetu načelnika i kabinetima zamjenika načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH (ukupno šest) data su na upotrebu 24 sata. Dvanaest vozila je raspoređeno u Odjelu za podršku i koriste se isključivo na osnovu zahtjeva i naredbi načelnika uprave i za iste je osiguran parking prostor u sjedištu Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH. Ostalih petnaest vozila raspoređeno je po komandama Oružanih snaga BiH i koriste se za prijevoz komandanata i zamjenika komandanata. Na osnovu pregleda službenih vozila u Ministarstvu u upotrebi su 43 službena vozila. Vozila se koriste za sljedeće funkcije: kabinet ministra i kabineti zamjenika ministra (10), sekretar (1), pomoćnici ministra (7), načelnik odjela (1), vjerski službenici (4), generalni inspektorat (4), sektor sigurnosti (1), logistika (1), Ured za odnose sa javnošću (1), interna revizija (1), Odjel za opće i zajedničke poslove (12). Ministar je 2009. godine donio Odluku o raspodjeli ovih vozila u Odjel za opće i zajedničke poslove kojom je predviđeno koja se vozila primaju u sastav odjela, način primopredaje vozila kao i stavljanje van snage svih ranijih pojedinačnih odluka koje se odnose na vozila i pružanje podrške prema sektorima i licima. Međutim, uvidom u pregled službenih vozila i putne naloge za vozila koji se izdaju mjesečno na osnovu odobrenja, ustanovljeno je da se službena vozila i dalje koriste po organizacionim jedinicama i nosiocima ključnih dužnosti većinom 24 sata dnevno, što je i sama potvrda da se odluka ministra iz 2009. godine ne poštuje.

Utvdili smo da Odjel za opće i zajedničke poslove sačinjava pregled mjesečnog utroška goriva i prijeđenih kilometara i vrši obračun prosječne potrošnje goriva koji se dostavlja zamjenici ministra za upravljanje resursima. Međutim, navedene evidencije nisu korištene za analize podataka na način da se preispita pređena kilometraža, utrošak goriva i prosječna potrošnja. Također, Ministarstvo nije ustanovilo jedinstvenu evidenciju svih troškova po vozilima, a koja se odnosi na održavanje vozila, servisiranje, zamjene auto guma, osiguranje i registraciju vozila. Uvidom u naloge za upotrebu službenih putničkih vozila u Ministarstvu za juli 2011. godine ustanovljeno je da se u pojedinim slučajevima za iste prijeđene relacije unosi različita kilometraža, da se ne upisuje u svim slučajevima ukupna pređena kilometraža i da se pod „loko“ relacijama upisuje značajna kilometraža.

Preporučujemo da se izvrši primopredaja vozila u Odjel za opće i zajedničke poslove kao što je definisano Odlukom iz 2009. godine. Izuzetak mogu predstavljati vozila koja se koriste za potrebe kabineta ministra i zamjenika ministra kao i slučajevi dislociranosti organizacionih jedinica. Također, potrebno je uspostaviti sveobuhvatnu evidenciju svakog vozila u pogledu utroška goriva,

pređene kilometraže, prosječne potrošnje, redovnih servisa, registracije, osiguranja i svih troškova održavanja vozila.

Na pojedinim fakturama za materijal i usluge koje služe za opravku i održavanje vozila ustanovljeno je da su fakture ispostavljene od dobavljača u 2012. godini kada je izvršena i isporuka robe i usluga, a iste su evidentirane u 2011. godini što nije u skladu sa načelom modifikovane računovodstvene osnove nastanka događaja. **Ukupna vrijednost ovih faktura za izabrani uzorak iznosi 139.212 KM** (veza: tačka 7.- kratkoročne tekuće obaveze).

Uvidom u dokumentaciju vezanu za isporuku rezervnih dijelova za transportna vozila uočeno je da dobavljač nije poštovao ugovoreni rok isporuke. Iako rok isporuke nije bio presudan kod izbora najpovoljnijeg dobavljača isti je bio jedan od kriterija za ocjenu ekonomski najpovoljnije ponude. Također, uočeno je da Ministarstvo nije u ugovoru definisalo postupanje u situacijama kada se ugovoreni rokovi isporuke ne poštuju.

Neophodno je osigurati praćenje ugovora u pogledu ugovorenih rokova isporuke i postupanje u situacijama kada se ugovorene obaveze ne poštuju.

- **Tekuće održavanje zgrada i opreme**

Usluge opravki i održavanja zgrada: Ukupno iskazani rashodi iznose 2.476.480 KM, a odnose se na materijal za opravku i održavanje zgrada (593.110 KM) i usluge opravki i održavanja zgrada (1.883.370 KM).

Usluge se odnose na adaptaciju i sanaciju objekata kao i opravke i servisiranje termoenergetskih postrojenja. Na osnovu odabranog uzorka uočeno je da se izdaci za adaptaciju i sanaciju objekata odnose na rekonstrukciju krovova, izradu i postavljanje nove metalne kapije, ugradnju stolarije, nabavku i ugradnju klima uređaja, itd., što se više karakteriše kao investiciono održavanje, odnosno kapitalno ulaganje. Odsjek za infrastrukturu i građevinarstvo vodi bazu podataka ovih ulaganja po objektima i lokacijama od 2007. godine. Međutim, isti ne raspolaže podacima o tome koliko je do sada izvršeno ulaganja koja su evidentirana kao tekući izdaci, a po svom karakteru više predstavljaju investiciono održavanje odnosno kapitalni izdatak.

Također, za usluge održavanja termoenergetskih postrojenja zaključeni su pojedinačni ugovori na osnovu okvirnih sporazuma iz prethodnih godina na bazi jediničnih cijena za isporuku i ugradnju po poslovima i artiklima, s tim da su predviđeni i pojedinačni sati rada za poslove koji nisu definisani ugovorom. Pregledom pojedinih faktura uočeno je da se kod određenih radova veći dio fakturisane vrijednosti odnosi na pojedinačne sate rada za poslove koji nisu predviđeni okvirnim ugovorom. Također, iz rekapitulacije radova kao sastavnih dijelova pregledanih faktura uočeno je kako se za istu vrstu posla i za isti dan, obračunava isti broj norma sati za više izvršilaca radova.

Preporučujemo da Ministarstvo po osnovu okončanih situacija ili ispostavljenih faktura za tekuće održavanje izvrši pravilno evidentiranje izdataka koji se karakterišu kao tekuće održavanje i izdataka koji imaju karakter investicionog ulaganja. Time bi se stvorili preduslovi za realno planiranje budžeta za navedene usluge i osigurao pravilan način evidentiranja izdataka u poslovnim knjigama Ministarstva. Također, potrebno je prilikom izrade tenderske dokumentacije koja se odnosi na specifikacije usluga i radova obuhvatiti poslove i radove koji se najčešće javljaju, a koji nisu predviđeni ugovorom, tako da se mogućnost

neugovorenih radova i usluga koji se obračunavaju po norma satu svede na najmanju moguću mjeru.

Usluge opravki i održavanja opreme: Ukupno iskazani rashodi iznose 4.159.022 KM, a odnose se na materijal za opravku i održavanje opreme (105.612 KM) i usluge opravki i održavanja opreme (4.053.410 KM).

Za usluge održavanja agregata zaključeni su pojedinačni ugovori na osnovu okvirnog sporazuma iz prethodnih godina na bazi jedinične cijene norma sata po vrsti agregata a ne po broju agregata i normativima po svakom predviđenom rezervnom dijelu.

Međutim, pregledom pojedinih faktura koje se odnose na opravke agregata uočeno je da se veći dio vrijednosti faktura odnosi na neugovorene radove i rezervne dijelove, te da obračunati norma sati po neugovorenim radovima i rezervnim dijelovima umnogome prevazilaze ugovorene normative po ugovorenim rezervnim dijelovima, što je uticalo i da realizovana vrijednost opravki po jednom agregatu uveliko prevazilazi ugovorenu vrijednost rezervnih dijelova i norma sati po vrsti agregata. Ovako postavljena tenderska dokumentacija i zaključeni ugovori ne osiguravaju efikasno praćenje ugovorenih usluga održavanja niti predstavljaju realnu osnovu prilikom planiranja sredstava za ove namjene.

Preporučujemo da se prilikom izrade tenderske dokumentacije za potrebe provođenja procedure nabavke za pružanje usluga održavanja opreme zahtjeva posebno iskazivanje cijene norma sata, cijene rezervnih dijelova i normativa po svakom navedenom rezervnom dijelu i to u odnosu na broj opreme, a ne samo po vrsti opreme, tako da na osnovu ukupne vrijednosti svih navedenih elemenata treba vrednovati ukupnu ponudu. Na osnovu ranijeg iskustva treba procijeniti koji su to radovi koji se mogu javiti prilikom održavanja opreme i na bazi toga sastaviti tehničku specifikaciju traženih usluga što bi umanjilo mogućnost postojanja nepredviđenih radova i rezervnih dijelova.

- **Unajmljivanje imovine i opreme**

Izdaci za unajmljivanje imovine i opreme sa 31.12.2011. godine iskazani su u iznosu od 8.824.643 KM, a najvećim dijelom se odnose na troškove unajmljivanja stanova u iznosu od 8.389.792 KM.

Unajmljivanje stanova: Naknade za privremeni smještaj se isplaćuju na osnovu Pravilnika¹⁴ o plaćama i drugim naknadama profesionalnih vojnih lica na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH. Visina naknade za smještaj određena je prema kategoriji lica koja ostvaruju pravo na ovu naknadu u rasponu od 150 KM za vojnike do 500 KM za ministre i generale. Prema raspoloživim podacima Ministarstva prosječan broj ugovora zaključenih tokom 2011. godine iznosio je 2.831.

Ministarstvo za svoje uposlenike zaključuje ugovore o zakupu sa trećim licima (zakupodavcima) što može izazvati određene negativne efekte zbog česte fluktuacije korisnika stanova i prijavljivanja ovih promjena. Tako se u procesu zaključivanja i raskidanja ugovora u slučaju promjene adrese boravišta pojedini ugovori dostavljaju sa zakašnjenjem u odnosu na stvarnu promjenu. Stoga, sistem povrata sredstava po osnovu više isplaćenih novčanih sredstava u slučaju neblagovremenog prekida ugovora je dosta neefikasan.

¹⁴ Broj 04-02-3-1353 od 28.03.2007. godine

S obzirom da je jedna od ugovorenih strana Ministarstvo, ove naknade su knjižene na troškovima zakupa, iako po svom karakteru trebaju biti evidentirane na naknadama zaposlenih.

Preporučujemo da Ministarstvo preispita ovakav način ugovaranja stanova i izvrši konsultacije sa Ministarstvom finansija i trezora BiH u dijelu koji se odnosi na zaključivanje ugovora o zakupu i način evidentiranja ovih naknada, a do donošenja podzakonskog akta Vijeća ministara BiH kojim bi ova problematika bila uređena na jedinstven način.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge sa 31.12.2011. godine iznose 4.680.454 KM, a najvećim dijelom se odnose na troškove reprezentacije (260.023 KM), usluge reprezentacije po osnovu vjerskih aktivnosti (161.734 KM), usluge reprezentacije po osnovu međunarodnih aktivnosti (352.394 KM), usluge reprezentacije po osnovu obilježavanja značajnih datuma OS BiH (187.441 KM), usluge smještaja (215.975 KM), usluge stručnog obrazovanja (616.759 KM), usluge primarne zdravstvene zaštite (943.858 KM), izdaci po ugovorima o djelu i privremenim i povremenim poslovima (95.481 KM) i ostale usluge (1.504.689 KM).

Usluge reprezentacije: Realizacija na kontu usluga reprezentacije u 2011. godini iznosi 260.023 KM. Izdatke za reprezentaciju zaposleni su ostvarivali na osnovu Odluke o pravu, načinu i visini troškova za finansijska sredstva reprezentacije u Ministarstvu od 20.04.2009.godine. Pravo na visinu ovih izdataka koristi ukupno 87 zaposlenih (ministar, zamjenici ministra, savjetnici i šefovi kabineta ministra i zamjenika, sekretar, pomoćnici ministra, šefovi odsjeka, vjerski uredi, načelnik ZŠ OS BiH, zamjenici načelnika, komandanti i zamjenici komandanta, načelnici uprava). Odobreni iznosi reprezentacije na mjesečnoj osnovi kreću se od 35 KM za načelnike uprava, šefove odsjeka i komandanata, do 500 KM za ministra odbrane. Odlukom je definisano da se reprezentacijom smatraju izdaci za napitke (kafa, čaj, sok, mineralna voda i sl.) nastali u bifeima zgrade Ministarstva. U izuzetnim slučajevima, troškovi reprezentacije mogu biti priznati po osnovu održavanja sastanaka ili sjednica i protokoliranih troškova na osnovu rješenja ili odluke koju donosi ministar.

Uvidom u pojedine račune za reprezentaciju, uočeno je kako se na mjesečnoj specifikaciji potrošnje za određenog korisnika ne upisuje povod za reprezentaciju te da se pored propisanih napitaka (čaj, kafa, sok, mineralna voda) u pojedinim slučajevima konzumiraju i alkoholna pića. Također, i ove godine uočeno je maksimalno korištenje odobrenog iznosa reprezentacije utvrđenog internom odlukom, te da su pravo na priznate troškove reprezentacije u prvih pet mjeseci tekuće godine ostvarile i dvije osobe angažovane po ugovoru o djelu. Priznavanje ovih troškova nije zasnovano na postojećem ugovornom odnosu i nije predviđeno ugovorenim iznosom.

Također, Ministarstvo još uvijek nije usvojilo pravilnik o reprezentaciji kojim bi se detaljno propisali svi bitni elementi i procedure oko planiranja i trošenja sredstava reprezentacije u cilju racionalizacije ovih izdataka.

Preporučujemo Ministarstvu da usvoji adekvatan pravilnik o reprezentaciji kojim će biti obuhvaćene procedure korištenja ovih sredstava i za koje će se tačno precizirati uslov, način korištenja i izdaci po svim osnovama.

Usluge reprezentacije po osnovu vjerskih aktivnosti: Ukupno realizovana sredstva za ove namjene u 2011. godini iznose 161.735 KM. Veći dio ovih rashoda odnosi se na obilježavanje vjerskih praznika. Povodom svakog praznika ministar donosi odluku u kojoj je naznačen povod i procijenjena vrijednost troškova. Sredstva za ove namjene planiraju se u budžetu pojedinačno po uredima, a realizacija istih i dalje se ne prati pojedinačno po uredima, što je i konstatovano u Izvještaju revizije za 2010. godinu.

Preporučujemo da Ministarstvo poduzme mjere u cilju pojedinačnog praćenja ostvarene reprezentacije za svaki vjerski ured i da pravilnikom o reprezentaciji propiše kojim povodom se mogu koristiti ova sredstva.

Usluge reprezentacije po osnovu međunarodnih aktivnosti: Realizacija sredstava za ove namjene iznosi 352.394 KM. Izdaci knjiženi na ovom kontu većinom su vezani za ishranu i smještaj stranih delegacija, pravdanje računa vojno-diplomatskih predstavnika – atašea u inostranstvu i nabavku poklona za potrebe zvaničnih službenih posjeta. Uočeno je da se u većini slučajeva usluge smještaja i restorana koriste u objektima koji nisu na popisnoj listi iz ugovora o pružanju ovih usluga. Također, određeni iznosi iskazani na fakturama odnose se na usluge smještaja, zakup sale, autobusa i dr. što se zajedno knjiži na usluge reprezentacije. Knjiženje na ovakav način ne daje stvarnu sliku realizovanih troškova, odnosno vrste troškova, što ujedno otežava i planiranje ove vrste izdataka za narednu godinu.

Preporučujemo da Ministarstvo usluge reprezentacije po osnovu međunarodnih aktivnosti realizuje u skladu sa ugovorima o pružanju ovih usluga.

Usluge reprezentacije po osnovu obilježavanja značajnih datuma: Ukupno realizovana sredstva za ove namjene iznose 187.441 KM. Većina izdataka se odnosi na nabavku hrane, pića i poklona za obilježavanje pješačkih brigada Oružanih snaga BiH i dana Oružanih snaga BiH u vojno-diplomatskim predstavništvima širom svijeta. Obilježavanje dana Oružanih snaga BiH u vojno-diplomatskim predstavništvima u inostranstvu izvršeno je na osnovu odluke ministra odbrane od 19.10.2011.godine u kojoj su utvrđeni iznosi za potrebe organizovanja svečanih prijemata (od 3.500 EUR za vojno-diplomatska predstavništva u okruženju do 6.000 EUR za predstavništvo pri NATO i SAD).

Pravilnikom o provođenju protokolarnih aktivnosti u Ministarstvu propisane su mjere, postupci i nosioci aktivnosti koje se planiraju prilikom organizovanja zvaničnih, državnih, vojno-diplomatskih i oproštajnih posjeta. U okviru istog definisane su aktivnosti u vezi nabavke poklona koje podrazumijevaju svaku isplatu usluge ili predmeta (umjetnička djela, knjige, plakete i sl.) bez obzira na vrijednost. Pregledom pojedinih faktura u okviru kojih je sadržana i kupovina poklona konstatovano je da su isti dodjeljivani bez utvrđenih kriterija u pogledu visine dozvoljenih iznosa.

Preporučujemo da se postojeći interni akt o provođenju protokolarnih aktivnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH dopuni u pogledu jasnog definisanja povoda sa određenom skalom iznosa predviđenih za kupovinu poklona.

Usluge smještaja: Ukupno ostvareni izdaci na ovom kontu iznose 215.975 KM i odnosi se na usluge smještaja učesnika u prihvatu i provođenju posmatračkog leta od

strane zemalja potpisnica, a u skladu sa zaključenim ugovorom između Ministarstva i Međunarodnog aerodroma Sarajevo o pružanju usluga prihvata i otpreme aviona, zatim plaćanja smještaja bh vojnika (ukupno 8) po Odluci Predsjedništva BiH u okviru Njemačkog vojnog kontingenta prema Memorandumu o razumijevanju potpisanom od strane Saveznog ministarstva odbrane Njemačke, Norveške i Švedske za učestvovanje u vojnoj misiji u Afganistanu, te smještaj vjerskih hodočasnika povodom održavanja međunarodnih konferencija.

Provedenom revizijom konstatovano je da su na ovom kontu u većini slučajeva knjiženi izdaci koji se odnose na zakup sale i troškove hrane i pića (bez navođenja povoda za nastali trošak). Uočen je i značajan broj priloženih računa restoranskih usluga bez navođenja povoda za koje prethodno nisu traženi predračuni kako je navedeno u ugovoru.

Preporučujemo da se u dokumentaciji za knjiženje evidentiraju povodi nastanka ovih troškova i da se za usluge hrane i pića prethodno osiguraju ponude ugostiteljskih objekata.

Usluge stručnog obrazovanja: Realizacija ovih usluga sa 31.12.2011. godine iznosi 616.759 KM. Najveći dio ovih izdataka (596.528 KM) odnosi se na finansiranje Centra za obuku za operacije podrške miru (PSOTC) koji je formiran na osnovu Memoranduma o razumijevanju potpisanog od strane 14 zemalja članica. Primarni cilj centra je da osigura obuku pripadnika Oružanih snaga BiH za učestvovanje u multinacionalnim operacijama podrške miru i u humanitarnim operacijama. Memorandumom je definisano da će Centar biti posebno pravno tijelo čiji objekat i imovina su u vlasništvu države. Istim je dogovoreno da će Centar dobiti sredstva, dogovarati sporazume, izvršavati plaćanja i voditi račune.

Finansijska podrška radu Centra od strane BiH realizuje se budžetskim sredstvima koje Ministarstvo planira na godišnjem nivou. U 2009. godini iznos tih sredstava bio je 255.000 EUR odnosno 30% od ukupne finansijske podrške rada ovog Centra. S obzirom na smanjenje budžeta u 2010. godini, odlukom ministra odbrane osigurana su sredstva za rad Centra u iznosu od 270.000 EUR. U 2011. godini predviđena finansijska podrška iznosila je 305.000 EUR. Prvi dio iznosa od 152.500 EUR plaćen je krajem juna, a drugi dio u septembru tekuće godine.

Usluge primarne zdravstvene zaštite: Ukupno realizovana sredstva usluga primarne zdravstvene zaštite u 2011. godini iznose 943.858 KM, a najvećim dijelom se odnose na usluge ljekarskih pregleda lica za prelazak u profesionalnu vojnu službu radi upućivanja u vojnu misiju u inostranstvo. Pomenute usluge vršene su na bazi ugovora zaključenih u 2011. godini o vršenju usluga sa 5 zdravstvenih ustanova na lokacijama Oružanih snaga BiH (Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Zenica i Široki Brijeg). Ukupna vrijednost zaključenih ugovora iznosi 1.300.000 KM sa periodom važenja od godinu dana.

U istim su detaljno definisane cijene svih vrsta usluga koje se pružaju, što je bila primjedba revizije u Izvještaju iz 2010. godine. Poređenjem cijena iz pojedinih faktura sa ugovorenim cijenama konstatovana je podudarnost istih.

Ugovori o djelu i ugovori o privremenim i povremenim poslovima: Ukupna realizacija izdataka na ovom kontu sa 31.12.2011. godine iznosi 95.481 KM. Pregledom angažovanja po osnovu ugovora o djelu, konstatovano je da se od ukupnog broja lica (45) angažovanih po ovom osnovu u 2011. godini, najveći broj odnosi na angažman u okviru 51. svjetskog vojnog prvenstva u skijanju. I ove godine zabilježen je

angažman dva lica (šef kabineta i savjetnik ministra) na sistematizovanim radnim mjestima za prvih pet mjeseci tekuće godine, nakon čega su odlukom ministra odbrane imenovani za savjetnike ministra. Isti su za taj period primali značajne mjesečne iznose, od 2.500 KM do 2.800 KM. Osvrtom na nalaze revizije iz 2010. godine i konstatacije da se kontinuirano tokom cijele godine vršilo angažovanje putem ugovora o djelu za higijeničarske poslove i poslove održavanja kotlovnice, u 2011. godini je konstatovano da su ugovori sa higijeničarkama bili na snazi prva tri mjeseca, nakon čega su raskinuti, a da je lice angažovano na održavanju kotlovnice bilo zaposleno cijelu godinu za naknadu od 800 KM mjesečno. Ugovori o privremenim i povremenim poslovima odnose se na angažovanje 8 volontera tokom cijele godine za koje je ukupno isplaćeno 18.567 KM.

Provedenom revizijom konstatovano je da Ministarstvo nije usvojilo interni akt u kome bi se propisala jasna pravila i procedure za angažovanja lica putem ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima.

Preporučujemo da se svrha i namjena angažovanja po osnovu ugovora o djelu precizno definiše pravilnikom o angažovanju lica po ugovorima.

Ostale nespomenute usluge i dažbine: Ukupni rashodi na ovom kontu iskazani su u iznosu od 1.504.689 KM, a odnose se na plaćeni PDV za doniranu opremu, špeditorske usluge za doniranu opremu, usluge posrednika za dobijanje dozvole za uvoz doniranog naoružanja, izdatke vezane za obuku vojnika u vojnoj misiji u Afganistanu (ISAF) i drugi sitni troškovi. Izdaci vezani za PDV i špeditorske usluge za doniranu opremu knjiženi su na ovaj konto zbog nedostatka sredstava za kapitalna ulaganja koja nisu bila predviđena u periodu privremenog finansiranja institucija BiH za 2011. godinu.

6.2. Kapitalni izdaci

Odlukom Vijeća ministara BiH o operativnim mjerama za provođenje Odluke o privremenom finansiranju institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za period januar-mart 2011. godine kapitalni izdaci i investiciona ulaganja nisu bili odobreni kroz sistem Glavne knjige trezora i „Memorandumsku evidenciju klase 8“. Međutim, Ministarstvo je tokom godine vršilo nabavke koje prema pravilima pripadaju kapitalnim izdacima i ove izdatke evidentiralo putem klase „6 – rashodi institucija“. Prema pregledu kapitalnih ulaganja, ukupna vrijednost ovih ulaganja iznosila je **3.736.348 KM**, a ostvarena su po osnovu obaveza za PDV i špeditorske usluge za doniranu opremu (1.287.362 KM), remonta i modernizacije helikoptera (2.370.644 KM), nabavku računara i laptopa (57.640 KM) i nabavku ostale opreme (20.702 KM).

Kako se radilo o plaćanju PDV-a i špeditorskih usluga za doniranu opremu, konstatovano je da Ministarstvo nije moglo uticati na nastanak događaja i da je bilo dužno ispuniti svoju zakonsku obavezu plaćanja PDV-a i špeditorskih usluga. Također, imajući u vidu činjenicu da se u slučaju remonta i modernizacije helikoptera radilo o obavezama i radnjama ugovorenim i započetim u prethodnoj godini, a da su u ovoj godini ugovorene usluge izvršene, Ministarstvo nije imalo druge mogućnosti nego da pristupi ispunjenju preuzetih ugovorenih obaveza i plaćanja izvršenih usluga. Međutim, kapitalna ulaganja u iznosu od **78.342 KM**, prema našem mišljenju, nisu trebala biti izvršena poštujući pomenutu Odluku Vijeća ministara BiH i instrukcije Ministarstva finansija i trezora BiH vezano za nabavku informatičke opreme (računari i laptopi) u vrijednosti od 57.640 KM i nabavku ostale opreme u vrijednosti od 20.702 KM.

Preporučujemo da Ministarstvo u periodu privremenog finansiranja ne vrši kapitalna ulaganja bez saglasnosti Ministarstva finansija i trezora BiH i odobrenja Vijeća ministara BiH za angažovanje sredstava iz tekuće rezerve budžeta.

6.3. Tekući grantovi

- **NATO Trust Fund**

U novembru 2010. godine Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o udruživanju sredstava iz budžeta Ministarstva u NATO Trust Fund za projekat zbrinjavanja otpuštenog osoblja Oružanih snaga BiH za period 2010.-2012. godina u ukupnom iznosu od 3.000.000 KM. Prema predviđenoj dinamici realizacije ove Odluke u 2011. godini izvršen je prijenos sredstava iz budžeta Ministarstva u iznosu od (500.000 EUR) 977.915 KM. Ministarstvo je zaduženo da nakon završetka projekta dostavi konačan izvještaj nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine o realizaciji istog.

7. Bilans stanja

Ukupna aktiva Ministarstva na 31.12.2011. godine iznosi 44.883.679 KM i odnosi se na novčana sredstva (155.694 KM), kratkoročna potraživanja (1.103.135 KM) i neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (43.624.850 KM).

- **Novčana sredstva**

Novčana sredstva u Ministarstvu na 31.12.2011. godine iskazana su u ukupnom iznosu od 155.694 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajni (125.694 KM) i novčana sredstva koja su evidentirana na prelaznom računu blagajne koji je zatvoren početkom 2012. godine (30.000 KM).

Novčana sredstva u blagajni: Pregledom na bazi uzorka blagajničkih izvještaja blagajne u sjedišta Ministarstva konstatovano je da su putem blagajne tokom 2011. godine uglavnom isplaćeni putni troškovi, akontacije za službena putovanja, te sitni materijalni troškovi i nabavka manjih poklona. Blagajnički dnevници se svakodnevno zaključuju. Popis novčanih sredstava pregledan je u odnosu na najveća iskazana salda na 31.12.2011. godine. Konstatovano je da nisu utvrđena odstupanja između knjigovodstvenog stanja i stanja utvrđenog po popisu. Ministarstvo je dostavilo izvještaj o izvršenom popisu novčanih sredstava Ministarstvu finansija i trezora BiH.

- **Kratkoročna potraživanja**

Kratkoročna potraživanja sa 31.12.2011. godine iskazana su u iznosu 1.103.135 KM. Potraživanja se sastoje od potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge - avanse (716.784 KM) i ostala potraživanja (386.351 KM).

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge (avansi) odnose se na potraživanja od sljedećih dobavljača:

- Tehnički remontni zavod d.d. Hadžići 459.924 KM (09.12.2009. godine uplaćeno 222.622 KM i 31.12.2009. godine uplaćeno 237.302 KM)
- MEN d.d.Travnik 251.301 KM (uplaćeno 20.09.2011. godine)
- MD Perić Company Bijeljina 5.559 KM (uplaćeno 07.06.2011. godine)

Početno stanje evidentirano na ovim potraživanjima iznosi 500.819 KM, a ukupno je u 2011. godini isplaćeno 501.353 KM avansa od čega je iskorišteno 285.388 KM. Utvrđeno je da se saldo datih avansa nije značajnije umanjio do dana obavljanja revizije (saldo na 11.04.2012. godine iznosi 711.224 KM).

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je Ministarstvo izvršilo uplatu avansa dobavljaču Tehnički remontni zavod Hadžići na osnovu ugovora o pružanju usluga remonta, održavanja, servisiranja i prometa NVO od 03.09.2009. godine, a za dobavljača Men Travnik, avans je uplaćen na osnovu ugovora o kupoprodaji od 21.05.2011. godine. Vezano za naprijed navedeno, a imajući u vidu da Ministarstvo raspolaže sa likvidnim budžetskim sredstvima, mišljenja smo da nije zadovoljen princip racionalnog upravljanja i raspolaganja finansijskim sredstvima, te da ne postoji opravdanost plaćanja koje je izvršeno unaprijed za navedene slučajeve.

Nadalje, Ministarstvo nije još uvijek opravdalo avans iz 2009. godine u iznosu 459.924 KM, niti je u cilju zaštite javnih sredstava osiguralo instrument osiguranja povrata datih avansa u slučaju neizvršavanja ugovorenih obaveza.

Preporučujemo da se ubuduće izbjegava plaćanje avansa na osnovu zaključenih ugovora u cilju smanjenja rizika od neizvršavanja ugovorenih obaveza. U izuzetnim slučajevima plaćanja, unaprijed treba osigurati adekvatan instrument osiguranja povrata uplaćenog avansa (npr. bankarska garancija). Također, uzimajući u obzir starost nastalih potraživanja, potrebno je hitno preduzeti mjere u cilju rješavanja nastalih potraživanja, te iskoristiti sva pravna sredstva prema pravnim licima–primaocima avansa u cilju povrata ili realizacije avansa.

- **Realizacija izvršenog transfera (1.000.000 KM) iz 2010. godine za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje protivminskih akcija (PMA)**

Na osnovu Odluke ministra odbrane broj: 11-03-26-5046-2/10 od 14.12.2010. godine i Naloga za izvršenje doznake u inostranstvu (obrazac 1450), Ministarstvo je na osnovu zahtjeva za transfer sredstava upućenog Ministarstvu finansija i trezora BiH deponovalo sredstva u iznosu od 672.604 USD (1.000.000 KM) za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje protivminskih akcija (PMA) u 2010./2011. godini. Sredstva su uplaćena 15.02.2011. godine na FMS račun Ministarstva odbrane BiH u Trezoru SAD za program vojne pomoći Vlade SAD za Ministarstvo odbrane BiH. Za navedeni iznos u 2010. godini izvršeno je knjiženje na poziciji kapitalnih izdataka, ali nije izvršeno evidentiranje potraživanja na osnovu uplaćenog transfera.

Ministarstvo se svojim aktom od 15.03.2011. godine obratilo Uredu ODC-a¹⁵ Ambasade SAD u Sarajevu sa zahtjevom za nabavku materijalno-tehničkih sredstava putem računa na kojem su deponovana sredstva za tu namjenu. Procedura ovakvih nabavki preko FMS-programa vojne pomoći je takva da poslije zvaničnog zahtjeva Ministarstva, Vlada SAD šalje pismo prihvatanja za otvaranje predmeta po zahtjevu. Pismo prihvatanja potpisano je od strane predstavnika Vlade SAD 07.02.2012. godine i

¹⁵ Office of Defense Cooperation, Embassy of the United States Sarajevo, BiH

predstavnik Ministarstva 15.02.2012. godine, a odnosi se na realizaciju dijela deponovanih sredstava u iznosu od 219.636 USD. Realizacija dijela materijalno-tehničkih sredstava nije bila izvršena sa datumom završetka revizije.

Preporučujemo da Ministarstvo, uz konsultacije sa Ministarstvom finansija i trezora, evidentira ova potraživanja u svojim poslovnim knjigama u cilju praćenja njihove dalje realizacije, te da preduzme efikasne mjere kako bi uplaćena sredstva bila u narednom periodu opravdana isporukom materijalno-tehničkih sredstava.

Ostala potraživanja-Potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika u inostranstvu: Stanje na kontu potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika u inostranstvu sa 31.12.2011. godine iznosi 259.720 KM. U odnosu na 2010. godinu, ova potraživanja su povećana za 54.221 KM.

Način obračuna plaća, dodataka i naknada osoblja u vojno-diplomatskim predstavništvima BiH regulisano je Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u vojno-diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH¹⁶.

U 2011. godini za vojno-diplomatska predstavništva i vojno predstavljanje isplaćeno je ukupno 2.478.585 KM, a u istom periodu opravdana su sredstva u iznosu od 2.424.364 KM. Početno stanje, odnosno potraživanja za sredstva koja su isplaćena do 31.12.2010. godine iznosi 205.499 KM. Iskazana potraživanja sa 31.12.2011. godine odnose se na 19 aktivnih lica, te 5 lica kojima je istekao mandat. Potraživanja su nastala zbog neopravdanih sredstava koja se u vidu akontacija uplaćuju tromjesečno na osnovu mjesečnog finansijskog plana za pokriće direktnih troškova vojnih predstavnika u inostranstvu (plaće, naknade, troškovi zakupa) i indirektnih troškova (reprezentacija, troškovi mobilnih telefona, službena putovanja i ostali troškovi).

Podaci o knjigovodstvenom iznosu iskazanih neopravdanih sredstava se slažu sa pomoćnom evidencijom Ministarstva. Revizionim postupcima je utvrđeno da su potraživanja koja se odnose na 19 aktivnih lica opravdana početkom 2012. godine na način da je umanjena akontacija za naredno tromjesečje. Međutim, još uvijek nisu riješena potraživanja od lica kojima je istekao mandat, iako je članom 36. navedenog pravilnika propisana obaveza da se ostatak duga vrati odmah po povratku u BiH. Od pet lica sa isteklim mandatom (u Turskoj, SAD-u, Belgiji i Srbiji) Ministarstvo i dalje potražuje 55.387 KM. U međuvremenu su dvije osobe izmirile svoje obaveze u ukupnom iznosu od 13.026 KM, tako da je trenutni saldo spornih neizmirenih potraživanja **42.361 KM**.

Potraživanja su, između ostalog, nastala zbog prilaganja neodgovarajuće pravdajuće dokumentacije koja nije priznata u Ministarstvu. Vezano za ova potraživanja, ministar je 16.03.2012. godine formirao komisiju za utvrđivanje postojanja štete po pitanju neopravdanih sredstava vojno-diplomatskih predstavnika, sa zadatkom ispitivanja okolnosti nastale štete, visinu štete i odgovornosti izvršilaca. Sa danom završetka revizije komisija nije obavila ovaj zadatak. Postupajući po preporuci revizije iz Izvještaja o reviziji za 2010. godinu, a u vezi detaljnog definisanja prava, obaveze i procedura dodjele i utroška sredstava vojno-diplomatskih predstavnika, Ministarstvo je izradilo Uputstvo o isplati i načinu pravdanja sredstava zaposlenim u odbrambeno-diplomatskom predstavljanju u misijama, vojno-diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH. Međutim, pomenuto uputstvo se ne primjenjuje jer nije usvojeno od strane

¹⁶ Službeni glasnik BiH, broj 31/10

rukovodstva Ministarstva. Nisu nam poznati razlozi zbog čega navedeno uputstvo nije usvojeno.

Uočeno je da je Ministarstvo u tekućoj godini, a i prethodnih godina, nailazilo na poteškoće prilikom procjene valjanosti dokumentacije potrebne za pravdanje određenih troškova. S obzirom da postojeći pravilnik daje okvir za regulisanje ovih izdataka, smatramo da Ministarstvo treba svojim internim aktom detaljno propisati prava, obaveze i procedure u vezi dodjele i utroška sredstava vojno-diplomatskih predstavnika.

Preporučamo da Ministarstvo preduzme konkretne mjera na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za lica kojima je istekao mandat i da internim aktom precizno definiše prava, obaveze i procedure u vezi dodjele i utroška sredstava vojno-diplomatskim predstavnicima. Također, potrebno je da Ministarstvo preispita tromjesečni način doznačavanja direktnih troškova, te visinu indirektnih troškova, a s obzirom na činjenicu da su na kraju godine evidentirana značajna neutrošena sredstva.

- **Stalna sredstva**

U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz budžeta institucija i međunarodnih obaveza BiH od datuma kada je formirano Ministarstvo. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 43.624.850 KM, a sastoje se od građevina (13.619.099 KM), opreme (18.934.157 KM), stalnih sredstava u obliku prava (2.730.815 KM), sredstava u pripremi (17.351.630 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-9.010.851 KM).

Oprema: Vrijednost opreme u glavnoj knjizi Ministarstva iskazana je u iznosu od 18.934.157 KM. U odnosu na 2010. godinu, evidentirano je povećanje u iznosu od 2.255.258 KM preko sredstava u pripremi.

Sredstva u pripremi: Na poziciji sredstva u pripremi evidentiran je saldo u iznosu od 17.351.630 KM, što predstavlja povećanje za 897.875 KM u odnosu na 2010. godinu. U toku 2011. godine sa pozicije sredstava u pripremi, aktiviran je iznos od 2.255.258 KM na odgovarajuća analitička konta opreme. Sredstva u pripremi u 2011. godini uvećana su u ukupnom iznosu od 3.153.133 što korespondira s iznosom povećanja vrijednosti izvora sredstava.

Značajnije povećanja sredstava u pripremi odnosi se na donaciju u opremi Vlade SAD-a (248.972 KM), donaciju u opremi Republike Kine (840.793 KM), plaćanje uvoznih dažbina za doniranu opremu Republike Kine (142.935 KM,) putnička motorna vozila koja su nabavljena u 2010. godini, a aktivirana u 2011. godini (169.744 KM), indirektni porezi za uvoz donirane opreme od Vlade SAD-a (933.326 KM).

Ispravka vrijednosti stalnih sredstava: Na kontu ispravne vrijednosti stalnih sredstava iskazan je ukupan saldo u iznosu od 9.010.851 KM od čega je u 2011. godini obračunata i knjižena vrijednost amortizacije stalnih sredstava u iznosu od 3.120.169 KM. Pregledom obračuna amortizacije utvrđeno je da je amortizacija ispravno obračunata u skladu sa propisanim stopama za otpis od strane Ministarstva finansija i trezora BiH.

- **Popis imovine, obaveza i potraživanja**

Popis imovine (koju predstavljaju stalna sredstava, sitan inventar i novčana sredstva), te obaveza i potraživanja u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH za 2011. godinu organizovan je i izvršen u skladu sa Odlukom ministra¹⁷ koja je donesena 28.10.2011. godine. Popis je izvršen na osnovu inoviranog Uputstva o popisu (inventarisanju) kojim je unaprijeđen sistem popisa u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH.

Popis imovine u Oružanim snagama BiH započeo je 01.11.2011. godine na osnovu naredbe načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH kojim su definisani rokovi popisa, predmet popisa, metodologija, te imenovani članovi popisnih komisija u komandama i jedinicama Oružanih snaga BiH.

Popis imovine obaveza i potraživanja u Ministarstvu započeo je 15.12.2011. godine nakon donošenja Odluke o imenovanju članova popisnih komisija i centralne popisne komisije. Na nivou Oružanih snaga BiH za realizaciju popisa imovine formirano je 226 popisnih komisija za 959 skladišta i objekata i 1075 oznaka knjigovodstva, od čega se na perspektivnu imovinu odnosi 595 oznaka knjigovodstva, a na neperspektivnu 480 oznaka knjigovodstva. Zbog velikog broja MTS-a koja su predmet popisa i velikog broja lokacija, formiran je odgovarajući broj popisnih komisija i izvršene su pripremne radnje za popis.

Revizija je izvršila kontrolu popisa na bazi uzorka. Tako je u januaru 2012. godine obišla kasarne Oružanih snaga BiH u Rajlovcu i Hadžićima radi uvida u procedure popisa, rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima (MTS-a) i skladišne evidencije MTS-a. Revizija se uvjerila u postojanje skladišnih evidencija (skladišnih kartica) i postojanje tzv. „visećih kartica“ za svako MTS u skladištima kao i propisno čuvanje i rukovanje MTS-a. Na izabranom uzorku MTS-a po popisu nisu utvrđena odstupanja od stvarnog stanja sredstava. Tamo gdje su utvrđena odstupanja stvarnog stanja od materijalnih evidencija sačinjena su materijalna dokumenta za utvrđene manjkove ili viškove koja su ovjerena od ovlaštenih lica.

Nepostojanje kvalitetnih skladišnih prostora uslovalo je skladištenje perspektivne i neperspektivne imovine u istim skladištima što je otežalo popis ove imovine na tim lokacijama. Izvršenje popisa i kašnjenje na pojedinim lokacijama izazvali su i loši vremenski uslovi. Izvještaje o popisu sa zapažanjima o stanju sredstava, uslovima čuvanja i skladištenja sa obrazloženjima o utvrđenim razlikama i načinu raspravljanja neslaganja, komisije su preko nadređenih komisija za koordinaciju dostavile Centralnoj popisnoj komisiji.

Metodologija popisa je pravilno primijenjena tako što su u popisnim listama komisijama dati podaci samo o nazivu artikla i njegovoj šifri, a popisne komisije su unosile količine utvrđene brojanjem. Kasnije su podaci iz popisnih listi preneseni u materijalne evidencije gdje je vršeno poređenje sa količinama iz materijalne evidencije i gdje su utvrđivane razlike (viškovi ili manjkovi).

Nakon utvrđenih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja MTS-a u materijalnom knjigovodstvu vršena su rješavanja razlika (koja još uvijek traju) i gdje su sačinjena materijalna dokumenta za utvrđene manjkove i viškove (otvorena analitička kartica manjkova sa obrazloženjima razlike sa prijedlogom rješavanja). Obračun popisa

¹⁷ Odluka o redovnom godišnjem popisu sredstava i obaveza prema izvorima sredstava i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH broj: 12-16-4-4657/11

upoređivanjem popisanih stanja sa materijalnim evidencijama je pokazao brojna neslaganja, što možda potvrđuje da je ove godine popis u velikoj mjeri izvršen stvarnim brojanjem, ali isto tako potvrđuje značajna neslaganja skladišnih evidencija sa materijalnim knjigovodstvom i probleme u odgovornostima računopolagača u vezi sa stanjem MTS-a.

Na nivou Ministarstva formirane su komisije za popis stalnih sredstava, sitnog inventara, novčanih sredstava, obaveza i potraživanja. Komisije su utvrdile stvarno stanje, izvršile usklađivanje sa knjigovodstvenim stanjem i izvještaje o popisu dostavile Centralnoj popisnoj komisiji u predviđenim rokovima.

Centralna popisna komisija je sačinila elaborat o popisu koji sadrži zapažanja o realizaciji i organizaciji popisa, zaključke nižih popisnih komisija i prijedloge mjera.

Fizički popis u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH okončan je krajem januara, a izvještaj Centralne popisne komisije Ministarstva i Oružanih snaga BiH donesen je 22.02.2012. godine. Popis je također usvojen 22.02.2012. godine Odlukom ministra odbrane¹⁸.

S obzirom da su popisom imovine utvrđena brojna neslaganja (viškovi i manjkovi) koja se postepeno rješavaju tako što se viškovi knjiže u materijalne evidencije, a manjkovi istražuju i nadoknađuju, preporučujemo Ministarstvu da završi sve propisane radnje rješavanja viškova i manjkova utvrđenih popisom ili pristupi rashodovanju sredstava koja su predložena za rashod u skladu sa novim procedurama donošenja rješenja o rashodovanju.

- **Status nepokretne i pokretne vojne imovine bivših Ministarstava odbrane Republike Srpske i Federacije BiH.**

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukama Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH¹⁹ definisano je 69 perspektivnih lokacija koje trebaju biti knjižene kao vlasništvo Ministarstva. Međutim, još uvijek nije u potpunosti riješeno pitanje nadležnosti nad nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom čije rješavanje zavisi od političkih autoriteta u BiH. Nadležnost nad ovom imovinom će se rješavati u okviru opće problematike državne imovine u BiH. Principi o raspodjeli nepokretne perspektivne (i neperspektivne) imovine dogovoreni su i potpisani 09.03.2012. godine od strane predsjednika šest političkih partija u BiH i u toku su aktivnosti na realizaciji zaključaka koji obuhvataju perspektivnu (i neperspektivnu) vojnu imovinu.

Do konačnog rješavanja ove imovine i knjiženja vlasništva nad imovinom ova imovina ne može biti prikazana u poslovnim knjigama Ministarstva. Nakon knjiženja vlasništva nad ovom imovinom potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti ove imovine.

Preporučujemo da se nakon konačnog rješavanja nepokretne vojne imovine izvrši knjiženje vlasništva ove imovine i procjena imovine. Nakon toga imovinu treba evidentirati vrijednosno u poslovnim knjigama Ministarstva.

¹⁸ Odluka o usvajanju izvještaja broj:12-16-4-4657-8/11

¹⁹ Odluka broj: 01-011-1110-6/06 od 05.07.2006, Odluke o izmjenama i dopunama Odluke broj: 01-011-69-61/08 od 17.01.2008 i 01-011-1828-21/08 od 29.07.2008.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Trenutno je na korištenju kod OS BiH 42 neperspektivne lokacije, od kojih je 16 lokacija spremno za predaju vladama entiteta na osnovu potpisanog Sporazuma o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane²⁰, a zaključenog između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta.

Neperspektivne lokacije u znatnoj mjeri opterećuju Ministarstvo zbog izdvajanja značajnih finansijskih sredstava koji se odnose na čuvanje lokacija, komunalne troškove i potrebna ulaganja za održavanje ovih lokacija.

Preporučujemo da se proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine izvrši u što skorijem roku kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije.

Pokretna perspektivna vojna imovina: Na osnovu Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva (člana 9. stav 1. sporazuma), u 2010. godini objavljena je „Lista ostale pokretne imovine“²¹ koja sadrži oko 70.000 stavki pokretne imovine (stalnih sredstava i inventara). **Ova imovina nije evidentirana vrijednosno u poslovnim knjigama jer nije izvršena njena procjena.** Imovina se popisuje u naturalnom obliku i usaglašava sa naturalnim evidencijama koje se vode u materijalnom knjigovodstvu. Materijalne evidencije pokretne perspektivne vojne imovine vode se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu OS BiH u Sarajevu.

Revizija je izvršila uvid u evidencije ove imovine u materijalnom knjigovodstvu koje se vode putem softvera za materijalno knjigovodstvo i konstatovala da se evidencije vode uredno na osnovu pravdajućih dokumenta. Međutim, u materijalnim evidencijama nisu osigurani podaci koji omogućavaju uvid u vrijednosno stanje ovih sredstava, odnosno materijalna sredstva se ne vode vrijednosno već samo količinski. Time nije omogućeno vrijednosno prikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva (glavnoj knjizi i pomoćnim knjigama) kako to nalaže Međunarodni računovodstveni standardi (MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema).

Ministarstvo je preduzelo određene aktivnosti u vezi sa procjenom pokretne perspektivne vojne imovine i uputilo dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH²² u kojem traži mišljenje na koji način da izvrši procjenu ove imovine (angažovanjem procjeniteljskih kuća ili vlastitom procjenom).

Međutim, kako bi se efikasno izvršila procjena imovine koja će i dalje služiti za potrebe Ministarstva, potrebno je izvršiti i određene pripremne radnje koje predstavljaju preduslov za uspješnu procjenu²³. Naime, u postojećim materijalnim evidencijama nisu posebno odvojena stalna sredstva, sitan inventar i zalihe. Također, u evidencijama nisu

²⁰ Sporazum broj: 01-03-1657/07 od 12.07.2007. godine

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 36/2010

²² Dopis broj: 12-16-4-4232/11 od 21.10.2011. godine

²³ Sektor za finansije i budžet Ministarstva uputio je pismo rukovodstvu Ministarstva broj:12-sl-279/12 od 09.04.2012. godine o pregledu prioritetnih aktivnosti na implementaciji novog softverskog rješenja za materijalno knjigovodstvo

grupisana ista sredstva u okviru jedinstvene nomenklature prema vrsti sredstava i uređene baze podataka prema tehničkim zahtjevima novog softvera za stalna sredstva.

Preporučujemo da Ministarstvo izvrši grupisanje MTS-a prema knjigovodstvenim kategorijama (stalna sredstva, sitan inventar, zalihe), potom izradi jedinstvenu nomenklaturu sredstava prema vrstama sredstava i uredi postojeće baze prema zahtjevima novog softvera za stalna sredstva.

Nakon obavljenih svih pripremnih aktivnosti potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti MTS-a koja se odnosi na perspektivnu pokretnu vojnu imovinu koja će i dalje služiti za potrebe Ministarstva i istu evidentirati u poslovne knjige Ministarstva (glavnu knjigu i pomoćne knjige).

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Ostatak neperspektivne pokretne vojne imovine pripada po dogovoru entitetima. Ova imovina se kao višak rješava prodajom, donacijom ili uništavanjem. Prodaja, donacija ili uništenje ove imovine **nije bila predmet revizije** s obzirom da su ugovori o prodaji ove imovine naslijeđeni od bivših entitetskih vojski i da Ministarstvo u svojim poslovnim knjigama nema prihoda po ovom osnovu.

Također, pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usaglašava sa materijalnim evidencijama.

Materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Federaciji BiH vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu OS BiH u Rajlovcu i Mostaru, a materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Republici Srpskoj vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu OS BiH u Banja Luci.

Ukupna pasiva Ministarstva na 31.12.2011. godine iznosi 79.748.759 KM koju čine kratkoročne tekuće obaveze od kojih se najveći dio odnosi na obaveze prema dobavljačima (10.607.666 KM), obaveze prema zaposlenima za plaće, naknade i poreze i doprinose (20.985.936 KM), razgraničeni rashodi (4.530.307 KM) i izvori sredstava (43.624.850 KM).

- **Kratkoročne tekuće obaveze**

Kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima iskazane na 31.12.2011. godine iznose 9.861.543 KM.

Ministarstvo nije uspostavilo sistem blagovremenog dostavljanja finansijske dokumentacije radi računovodstvenog evidentiranja obaveza. Tako se zbog kašnjenja u dostavljanju faktura na početku obračunskog perioda evidentiraju i plaćaju obaveze iz prethodne godine, a na kraju obračunskog perioda fakture koje nisu na vrijeme dostavljene evidentiraju se i plaćaju na teret budžeta naredne godine. Kao posljedica ovoga, Ministarstvo je početkom 2011. godine evidentiralo i platilo fakture iz 2010. godine i ranijih godina u ukupnom iznosu od najmanje **411.904 KM**. Također, na kraju godine Ministarstvo nije evidentiralo sve obaveze iz 2011. godine i ranijih godina, a koje su pristigle u toku ili nakon izrade godišnjeg finansijskog izvještaja za 2011. godinu u ukupnom iznosu od najmanje **136.183 KM**. Ove obaveze će vjerovatno biti knjižene na teret budžeta za 2012. godinu.

Na pojedinim fakturama za materijal i usluge ustanovljeno je da su fakture dobavljača iz 2012. godine, kada je izvršena usluga ili isporuka robe, evidentirane u 2011. godini (tačka 6.1. izvještaja-Nabavka materijala i tekuće održavanje vozila). Vrijednost ovih faktura iznosi 260.811 KM. Također, tokom usaglašavanja salda putem konfirmacija revizija je identifikovala fakture od dobavljača iz 2012. godine, kada je nastala poslovna promjena, a koje su evidentirane u 2011. godini. Vrijednost ovih faktura iznosi 478.683 KM (podaci uzeti iz tabele za konfirmacije). Po tom osnovu ukupna vrijednost faktura za izabrani uzorak koje su evidentirane u 2011. godini, a odnose se na 2012. godinu iznosi **739.494 KM**.

Ovakav način knjiženja obaveza nije u skladu sa modifikovanom računovodstvenom osnovom nastanka događaja kako je definisano u članu 19. stav 2. Zakona o finansiranju institucija BiH²⁴.

Preporučujemo da Ministarstvo uspostavi sistem internih kontrola koji će osigurati pravovremeno dostavljanje finansijske dokumentacije, a time i ažurno i uredno računovodstvo. Također, Ministarstvo mora voditi računa o pravilnom evidentiranju obaveza prema dobavljačima u odgovarajućem obračunskom periodu u kojem je poslovna promjena nastala.

U cilju utvrđivanja usuglašenosti stanja obaveza na 31.12.2011. godine sa dobavljačima, izvršeno je slanje konfirmacija prema nekoliko značajnijih dobavljača Ministarstva. Potvrdu stanja obaveza Ministarstva dostavili su sljedeći dobavljači:

Pregled usaglašavanja obaveza sa dobavljačima

Rb.	Dobavljač	Konfirmacija dobavljača	Evidencije Ministarstva	Razlika	Napomena
1.	UNIS- ENEGETIKA d.o.o. Sarajevo	141.522	168.710	27.188 *	Stanje usaglašeno (faktura iz 2012. knjižena u 2011.)
2.	TP DC RAJLOVAC Sarajevo	108.733	101.836	-6.897	Stanje usaglašeno (fakture iz ranijih godina knjižene kod dobavljača)
3.	MIPEX-AUTO RS d.o.o. Banjaluka	245.168	262.232	17.064 *	Stanje usaglašeno (fakture iz 2012. knjižene u 2011.)
4.	AUTOELEKTRA d.o.o. Sarajevo	58.114	157.526	99.412	Stanje usaglašeno (fakture iz 2012. knjižene u 2011.) Ranija konstatacija
5.	PROMING d.o.o. Bugojno	378.810	636.003	257.193 *	Stanje usaglašeno (fakture iz 2012. knjižene u 2011.)
6.	HIMEX TRGOVINA d.o.o. Sarajevo	597.516	597.500	-16	Stanje usaglašeno (knjižna obavijest, razlika u računu)
7.	ENERGETIK d.o.o. Banjaluka	467.431	466.866	-565	Neusaglašeno
8.	KJKP TOPLANE SARAJEVO	17.478	17.324	-154	Stanje usaglašeno (faktura iz ranijih godina knjižene kod dobavljača)
9.	SARAJEVOGAS d.o.o.	12.416	26.661	14.244	Neusaglašeno
10.	KJKP VODOVOD I KANALIZACIJA d.o.o. Sarajevo	211.172	44.953	-166.219	Od ovog iznosa 152.189 je neusaglašeno, a preostali iznos od 14.030 KM je usaglašen.
11.	DEFTER d.o.o. Sarajevo	353.553	495.582	142.029	Neusaglašeno (1.886 KM) Preostali iznos je usaglašen (146.818 KM *), a odnosi na fakture iz 2012. knjižene u 2011.). Početno stanje 2.903 KM
12.	BOR-TRADE d.o.o. Fojnica	0	261.383	-261.383	Stanje usaglašeno (fakture iz 2011. koje dobavljač nije knjižio u 2011.)
13.	DUGA COMERCE SOKOLAC	320.594	320.594	0	Usaglašeno
14.	INTEGRAL	96.500	225.115	128.615	Stanje usaglašeno (fakture iz 2012.

²⁴ Službeni glasnik BiH broj, 61/04,

	d.o.o.Kladanj				knjižene u 2011.) Ranije konstatovano 98.195 KM. Nije konstatovano 30.420 KM *
15.	MEN TRAVNIK Travnik	251.301	0	251.301	Stanje usaglašeno. Dobavljač je u konfirmaciji naveo iznos za koji nije stvorena obaveza već ista proističe iz ugovora od 21.05.2011.
16.	SPARTA d.o.o. Banjaluka	3.347	20.661	17.314	Stanje usaglašeno (fakture iz 2012.g.). Ranije konstatovano
17.	PARTS d.o.o. Široki Brijeg	171.689	171.689	0	Usaglašeno
18.	TIM SMAJIC KOMERC d.o.o. Travnik	148.900	148.900	0	Usaglašeno
	UKUPNO	3.584.244	4.123.535	1.389.594	Neusaglašeno 168.884 KM Usaglašeno 1.222.710 KM

* fakture od dobavljača iz 2012. godine, kada je nastala poslovna promjena, a koje su evidentirane u 2011. godini.

Usaglašavanjem obaveza iz primljenih konfirmacija sa podacima iskazanim u poslovnim knjigama Ministarstva utvrđena je razlika u iznosu od 1.389.594 KM. Revizija je dalje istražila utvrđene razlike i konstatovala da su razlike nastale kao posljedica neproknjiženih računa iz ranijih godina, računa koji nedostaju, računa koje su dobavljači prikazali kao dugove iz ranijeg perioda, a koji se odnose na dugovanja bivših entitetskih ministarstava odbrane, obračunatih zateznih kamata koje nisu evidentirane, obaveza iz 2012. godine koje su evidentirane u 2012. godini, itd. Na kraju istraživanja konstatovan je konačan iznos neslaganja koji iznosi 168.884 KM.

Ministarstvo je u toku revizije preduzelo aktivnosti na usaglašavanju ostalih salda obaveza iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem iskazanim u primljenim konfirmacijama.

Preporučujemo da Ministarstvo pravovremeno preduzme aktivnosti na usaglašavanju preostalih obaveza i potraživanja, a posebno za eventualna odstupanja za koja Ministarstvo smatra da su neopravdana.

Kao posljedica kašnjenja u dostavljanja na knjiženje obaveza za električnu energiju, većina dobavljača vrši obračun zateznih kamata zbog zakašnjenja u plaćanju, tako da se obaveze po ovom osnovu kontinuirano uvećavaju. U Ministarstvu ne postoji pouzdana evidencija o stvarnom stanju zateznih kamata jer iste nisu evidentirane u poslovnim knjigama Ministarstva. Također, postupcima revizije nismo mogli za izabrani uzorak usaglasiti obaveze po osnovu električne energije s obzirom da dobavljači za električnu energiju nisu otvoreni analitički prema onima koji ispostavljaju račune. Konfirmacije su dostavljene poslovnica, odnosno radnim jedinicama elektrodistributivnih preduzeća u Mrkonjić gradu, Zenici i Novom Travniku. Međutim, Ministarstvo nije u svim slučajevima u svojim poslovnim knjigama otvorilo kartice dobavljača prema poslovnica, odnosno radnim jedinicama elektrodistributivnih preduzeća koji ispostavljaju račune.

Preporučujemo da Ministarstvo ustanovi sistem evidentiranja po kojem će moći usaglasiti obaveze sa dobavljačima električne energije. Istovremeno, potrebno je usaglasiti obaveze po osnovu zateznih kamata i iste evidentirati u poslovnim knjigama.

- **Razgraničeni rashodi**

Na poziciji „Razgraničeni rashodi za nabavku roba i usluga“ evidentiran je saldo u iznosu od 4.530.307 KM. U odnosu na 2010. godinu došlo je do značajnijeg povećanja ove pozicije i to za 1.949.112 KM. Ministarstvo je rezerviranje sredstava vršilo na osnovu instrukcije Ministarstva finansija i trezora BiH od 08.12.2010. godine.

Utvrđeno je da su razgraničeni rashodi evidentirani na kraju 2010. godine u iznosu od 2.581.193 KM realizovani u 2012. godini, izuzev iznosa od 2.229 KM koji je u skladu sa pomenutom instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH oprihodovan.

Uvidom u dokumentaciju koja je predstavljala osnovu za knjiženje u tekućoj godini, konstatovano je da su razgraničeni rashodi za nabavku roba i usluga evidentirani na 31.12.2011. godine uglavnom vezani za pojedinačne ugovore za usluge prijevoza i goriva (3.222.113 KM) i izdatke za nabavku materijala (849.425 KM).

Dio iskazanih razgraničenja za nabavku materijala evidentiran je na osnovu pojedinačnih ugovora zaključenih na osnovu okvirnih sporazuma. Kako okvirni sporazumi ne predstavljaju ugovor o nabavci niti obavezuju naručioca na narudžbu od dobavljača sa kojim je zaključen okvirni sporazum, smatramo neuobičajenim rezervisanje sredstava pred kraj tekuće godine sklapanjem pojedinačnih ugovora na osnovu okvirnih sporazuma, umjesto da se na osnovu stvarnih i objektivnih potreba na vrijeme, u toku godine, sklapaju pojedinačni ugovori na bazi okvirnih sporazuma.

Također, Ministarstvo pojedinačne ugovore sklapa na osnovu okvirnih sporazuma gdje zadržava pravo da kupi količinu shodno svojim potrebama, odnosno nema obavezu kupovine ukupnih količina na osnovu kojih je zaključen ugovor. Po tom osnovu Ministarstvo vrši rezervisanja za troškove koji trebaju nastati u budućnosti, a ne na osnovu stvarnih obaveza koje postoje sa datumom izvještavanja o finansijskom položaju. Ministarstvo je po ovom osnovu za testirani uzorak ukupno razgraničilo **502.602 KM** po ugovoru sa Men Travnik.

Stoga, smatramo da Ministarstvo nije izvršilo razgraničenja na osnovu stvarnih obaveza koje postoje sa datumom izvještavanja o finansijskom položaju (MRS 37- Rezervisanja i potencijalne obaveze).

U vrijeme obavljanja revizije (april 2012. godine) saldo razgraničenih rashoda iznosio je 3.671.236 KM. Razgraničenja su pravdana po ispostavljanju faktura dobavljača za izvršene sukcesivne isporuke. Međutim, značajniji dio razgraničenih rashoda još uvijek nije realizovan (za četiri mjeseca po isteku godine iskorišteno je svega oko 19% razgraničenih sredstava u 2012. godini). Od ukupno iskorištenih razgraničenja (859.070 KM), najveći dio (525.584 KM) se odnosi na dobavljača za gorivo BTG Tomislavgrad.

Preporučujemo da Ministarstvo preispita ovakvu praksu razgraničavanja rashoda koji nisu rezultat stvarnih obaveza koje postoje sa datumom finansijskog izvještavanja, te da evidentiranje ovih rashoda vrši u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja i potencijalne obaveze.

- **Izvori sredstava**

Na poziciji izvora sredstava iskazan je iznos od 43.624.850 KM, a odnosi se na izvore stalnih sredstava. Uvidom u finansijske izvještaje konstatovano je kako postoji ravnoteža između izvora sredstava i neotpisane vrijednosti stalnih sredstava na 31.12.2011. godine. Izvori stalnih sredstava povećani su za vrijednost donirane opreme evidentirane na sredstvima u pripremi, a umanjeni su u toku godine za iznos obračunate amortizacije stalnih sredstava za 2011. godinu u iznosu od 3.120.169 KM.

- **Potencijalne obaveze**

Po strukturi sporova brojčano preovladavaju radno-pravni sporovi, koji se odnose na potraživanja razlike plaća, osnovice za obračun plaća, naknada na plaće (naknada za troškove prijevoza, smještaja i naknade troškova odvojenog života, posebnih dodataka za vojna lica, razlike naknade za topli obrok i deminerskog dodatka). U posljednje vrijeme povećan je broj tužbi za isplatu otpremnine otpuštenim prekobrojnim vojnicima koji su uglavnom ostvarili pravo na prijevremenu starosnu penziju.

Ukupan broj tužbi iz ove oblasti je 411 za 2011. godinu ukupne vrijednosti 35.675.335 KM. Posebnu pažnju treba posvetiti sporu tužioca SCOUT Zagreb vezano za tužbu koja se odnosi na realizaciju ugovora o isporuci prodatog viška naoružanja i vojne opreme, gdje je postupak u toku, a vrijednost spora je 3.500.000 USD. U slučaju da se spor izgubi, moguće je očekivati i višestruko veći iznos po regresnoj tužbi SCOUT-a za izgubljenu dobit i štetu.

8. Javne nabavke

Ministarstvo je sačinilo Plan nabavki za 2011. godinu u skladu sa raspoloživim budžetom po osnovu privremenog finansiranja institucija BiH za 2011. godinu. Plan nabavki se većinom odnosi na realizaciju po osnovu okvirnih sporazuma zaključenih u ranijem periodu, a manje na nove procedure nabavki u koje su uključene i nabavke po članu 5. Zakona o javnim nabavkama. Naime, ovakav plan u suštini predstavlja plan trošenja sredstava, a ne plan nabavki kojim treba planirati nove postupke nabavki za tekuću godinu i na osnovu kojeg se pokreću procedure izbora dobavljača.

Uvidom u pregled novih procedura nabavki u 2011. godini Ministarstvo je pokrenulo 22 postupka nabavki roba, usluga i radova (konkurentski, otvoreni, pregovarački i po članu 5. Zakona o javnim nabavkama). Od pokrenutih novih postupaka u tekućoj godini okončano je 16 postupaka, dok su ostali poništeni od strane Ministarstva zbog prijema nedovoljnog broja prihvatljivih ponuda kao i poništavanja i vraćanja na ponovnu proceduru od strane Ureda za žalbe BiH. Ukupna vrijednost zaključenih ugovora izvršenih po osnovu novih postupaka nabavki u 2011. godini iznosi 5.098.948 KM. Revizija je na bazi uzorka pregledala 3.837.531 KM ili 75% ukupne vrijednosti.

Nabavka pogonskog goriva: Prvi otvoreni postupak koji je pokrenut u maju 2011. godine poništen je zbog toga što su cijene svih prihvatljivih ponuda bile značajno veće od raspoloživog budžeta Ministarstva. U ponovljenom postupku za četiri lota izabrana su dva dobavljača (Hifa petrol Sarajevo i Green oil Sarajevo) sa kojima su zaključeni kupoprodajni ugovori 26.12.2011. godine sa rokom važenja šest mjeseci i opcijom

ponude 150 dana. Ministarstvo je 30.12.2011.godine izdalo narudžbenice za isporuku goriva prema izabranim dobavljačima u vrijednosti **3.132.240 KM** i kasnije izvršilo rezervisanje rashoda po ovoj osnovi.

Tražena je bankarska garancija za dobro izvršenje posla, međutim izabrani dobavljači su pismenim putem (17. i 18.01.2012. godine) obavijestili Ministarstvo da nisu u mogućnosti osigurati bankarsku garanciju i da ne mogu isporučiti gorivo po ugovorenim cijenama, te da Ministarstvo može izvršiti raskid ugovora. Zatim su ugovori ponuđeni nižerangiranim dobavljačima od kojih je ponudu prihvatio samo posljednji (peti) rangirani dobavljač „BTG“ d.o.o. Tomislavgrad 19.01.2012. godine sa kojim je zaključen ugovor 28.02.2012. godine za dva lota ukupne vrijednosti od **2.618.910 KM**.

U ovom slučaju, tokom procedure izbora najpovoljnijeg ponuđača, nije iskorištena mogućnost koju predviđa Zakon o javnim nabavkama (član 16. stav (1) da se za ozbiljnost ponude osigura garancija (1-2% od ponuđenih cijena).

Zakonom o javnim nabavkama, član 39. stav (2), ostavljena je mogućnost ugovornom organu da u određenim situacijama (ako dobavljač u pisanoj formi odbije dodjelu ugovora, propusti da dostavi garanciju za izvršenje posla i sl.) može ponuditi zaključivanje ugovora onom dobavljaču čija je ponuda po redoslijedu odmah nakon ponude najuspješnijeg ponuđača koji je odbio dodjelu ugovora.

Međutim, razgraničenja su prethodno izvršena na osnovu ugovora sa dobavljačima Hifa petrol Sarajevo i Green oil Sarajevo koji su naknadno odustali od realizacije ugovora, a nabavka goriva izvršena je od drugog dobavljača (BTG Tomislavgrad). Na taj način je nabavka goriva izvršena od dobavljača za kojeg nije bilo izvršeno rezervisanje sredstava. Mišljenja smo da Ministarstvo u ovom slučaju nije izvršilo razgraničenja u potpunosti sa Instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH od 08.12.2010. godine koja navodi da samo ugovori sa odabranim dobavljačima i stvorene obaveze u tekućoj godini mogu teretiti budžet institucija BiH za tekuću fiskalnu godinu.

Preporučujemo da Ministarstvo preispita prava i obaveze koje proizilaze otkazivanjem zaključenog kupoprodajnog ugovora i preduzme sve zakonske mogućnosti u cilju zaštite od neprofesionalnog odnosa poslovnih firmi. Potrebno je u narednim postupcima javnih nabavki zahtijevati garancije za ozbiljnost ponude, te razmotriti mogućnost dostavljanja garancije za kvalitetno izvršavanje posla prije zaključivanja ugovora.

Nabavka sportskih pištolja i municije za sportske pištolje: Ukupna vrijednost nabavke iznosi 59.966 KM. Na osnovu zahtjeva Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH i referata Sektora za nabavku i logistiku za ugovaranje predmetne nabavke u iznosu od 32.000 KM (24.000 KM za pištolje i 8.000 KM za municiju), ministar je 07.01.2011. godine donio Odluku o provođenju procedura nabavki putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja (član 11. stav (4) tačka a) alineja 3.) Zakona o javnim nabavkama. Zahtjev za dostavljanje ponude poslat je firmi „KM trade“ Visoko koja je ekskluzivni zastupnik proizvođača oružja. Imenovana komisija za predmetnu nabavku je 26.01.2011. godine izvršila otvaranje ponude i sačinila Izvještaj sa preporukom da se potpiše ugovor sa navedenom firmom.

Na osnovu toga ministar donosi Odluku o dodjeli ugovora 23.02.2011. godine, a 02.03.2011. godine donosi i odluku o izmjeni i dopuni odluke od 07.01.2011.godine o povećanju sredstva za nabavku i to za 37.100 KM za pištolje i 19.900 KM za municiju.

Na osnovu pribavljenog mišljenja Pravobranilaštva BiH Ministarstvo zaključuje kupoprodajni ugovor 19.04.2011.godine.

Međutim, ministarstvo nije trebalo ulaziti u obligacioni odnos jer kapitalna ulaganja nisu bila predviđena po Odluci Vijeća ministara o operativnim mjerama za provođenje Odluke o privremenom finansiranju institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za period januar–mart 2011. godine, tako da je trebalo prije donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg dobavljača i prije zaključenja ugovora poništiti postupak u skladu sa članom 12. stav (1) tačka c) Zakona o javnim nabavkama. Realizacija ugovora sa datumom okončanja završne revizije nije izvršena iz razloga što Ministarstvo nema odobrena sredstva za kapitalna ulaganja.

Preporučujemo da Ministarstvo uvede praksu da komisije koje su obavile evaluacije postupaka nabavki i odjeli odnosno lica koja su bila zadužena za sastavljanje tenderske dokumentacije kao i za praćenje realizacije ugovora urade izvještaje u kojima bi se naveli problemi sa kojima se susreću u obavljanju svojih poslova, stepen realizacije pojedinačnih ugovora, potencijalni rizici koji bi se mogli javiti kao i ponuđena rješenja. Ministarstvo bi trebalo detaljno analizirati ove izvještaje, identifikovati probleme i rizike te ponuditi moguće prijedloge za osiguranje racionalnog upravljanja javnim sredstvima i efikasnog sistema javnih nabavki.

9. Prihodi

Ministarstvo u finansijskim izvještajima nema iskazanih prihoda.

10. Ostalo

- **Donacije**

Ministarstvo je u finansijskim izvještajima prikazalo raspoloživa donirana novčana sredstva u iznosu od 676.796 KM (donacija Vlade SAD u iznosu od 558.706 KM, donacija prijateljskih zemalja u iznosu od 108.090 KM i donacija za 51. svjetsko vojno prvenstvo u skijanju u iznosu od 10.000 KM). Za praćenje realizacije ovih sredstava otvorena su u ISFU sistemu tri projektna koda. S obzirom da se radi o namjenskim sredstvima koja su realizovana tokom 2011. godine u iznosu 14.473, izvršen je prijenos neutrošenih donacija u 2012. godinu u iznosu 662.323 KM.

- **IT revizija**

Sistem za kontrolu i evidenciju plaća

Sistem za kontrolu i evidenciju plaća razvijen je kao nezavisan segment informacionog sistema u alatu FoxPro 2.6. Alat u kojem je baza podataka kreirana je prilično zastario, ali su moduli koji se koriste za rad sa plaćama funkcionalni. Baza ima predviđenu funkcionalnost da se unosi podataka vrše na podlokacijama, što se i radi, iako nisu predviđena radna mjesta za unos podataka u jedinicama. Sistem funkcioniše tako da se u jedinicama popunjavaju elektronski obrasci (tabele) gdje se, pored unosa, vrši i kontrola plaća.

U proteklom periodu urađena su određena poboljšanja sistema te realizovane preporuke koje su se odnosile na obnavljanje hardverske platforme, licenciranje i pristup bazi podataka uz korištenje korisničkih kredencijala (korisničko ime i lozinka). Serveru na kojem se nalazi baza podataka, pristupa mali broj korisnika putem dinamičkog protokola iz lokalne računarske mreže. Mjesečni „backup“ baze podataka se kreira, a „backup“ mediji se čuvaju na fizički odvojenoj lokaciji. I dalje zvanično ne postoji administrator baze podataka kao ni dokumentacija o kreiranju, implementaciji i administraciji sistema.

Sistem preko kojega se vrši obračun najznačajnije budžetske stavke u Ministarstvu, koja iznosi oko 80% ukupnog budžeta Ministarstva, je zastario. Tehnologija u kojoj je implementiran je prevaziđena te je teško naći eksperte koji je poznaju. Unos personalnih podataka vrši se posebno u sistemu za kadrove i sistemu za plaće, što povećava mogućnost ljudske greške. Po tom osnovu kadrovski podaci nisu elektronski uvezani sa sistemom plaća, te su moguća određena kašnjenja prilikom obračuna plaća i doprinosa. To u nekim slučajevima zahtijeva provođenje procedure naknadnog prebacivanja doprinosa iz jedne općine u drugu.

Procedura nabavke novog softvera za plaće i personal je poništena u 2010. godini, a zbog privremenog finansiranja u 2011. godini nije pokrenuta nova procedura. Realizacijom ovog projekta bi se riješili nedostaci postojećeg sistema i izvršila unaprjeđenja u funkcionalnom i sigurnosnom segmentu, te bi se rizik smanjio na prihvatljiv nivo.

Na navedenom sistemu je izvršena aplikativna kontrola ispravnosti obračuna platnih listi za pojedine uzorke. Nakon izvršene kontrole konstatovano je da su platne liste za uzorke ispravno kreirane.

Kako bi sistem za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji potrebno je izvršiti sljedeće:

- ***U saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH ubrzati proceduru nabavke i implementacije novog softvera za plaće i personal;***
- ***U skladu sa donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, vršiti kreiranje i čuvanje istih i time smanjiti rizik funkcionalnosti i održivosti sistema do implementacije novog rješenja;***
- ***Izvršiti analizu unaprjeđenja sistema kadrova i sistema evidencije i kontrole plaća i implementirati interfejs putem kojeg bi se jednom unosili personalni podaci za oba sistema. Tako bi se smanjio faktor ljudske greške kod obrade plaća i slučajevi kada se moraju provesti procedure naknadnog prebacivanja sredstava (doprinosa iz jedne općine u drugu općinu);***
- ***Kreirati analizu mrežne infrastrukture za potrebe pristupa novom sistemu plaća na svim potencijalnim lokacijama. Izvršiti instalaciju potrebne mrežne opreme i povezivanje u SDH mrežu kako bi sve lokacije sa kojih će se pristupati novom sistemu za plaće pravovremeno bile funkcionalne.***

Nabavka sistema za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima i implementaciju osnovne strukture WAN mreže

Implementacija sistema za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima započeta je u 2007. godini kada je potpisan ugovor koji je trebao biti realizovan u roku od 90 radnih dana od dana potpisivanja istog. Ukupna vrijednost ugovora u iznosu od 429.341 KM, koja obuhvata nerealizovane usluge instalacije, integracije i konfiguracije rješenja, kreiranja dokumentacije i obuke osoblja, plaćena je izabranom dobavljaču. Napominjemo da je ugovorom definisano da se plaćanje izvrši nakon realizacije navedenih usluga. Pored prethodno navedenih nerealizovanih usluga plaćena je i post-implementacijska podrška u trajanju od dvanaest mjeseci što zajedno čini polovinu ukupne vrijednosti ugovora. Navodimo da nije uvažena preporuka revizije iz prethodne tri godine u pogledu realizacije sistema za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima i stavljanja istog u potpunu funkcionalnost.

Naknadno je formirana komisija koja je trebalo da završi projekat, ali isti nije uspjela realizovati. Pravobranilaštvo BiH je 03.11.2011. godine na osnovu zahtjeva Ministarstva podnijelo tužbu Općinskom sudu u Sarajevu protiv dobavljača sa kojim je zaključen ugovor. Sudski postupak je u toku.

Preporučujemo da ovlaštene službe Ministarstva, u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH, preduzmu adekvatne mjere u cilju povoljnog rješenja po tužbenom zahtjevu.

11. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2011. godinu. U komentarima su navedena obrazloženja na date kvalifikacije u mišljenju, te na nalaze i preporuke iz izvještaja. Navedena obrazloženja i komentare nismo mogli prihvatiti jer nisu data adekvatna obrazloženja niti su prezentovani novi dokazi sa kojima nismo bili upoznati tokom obavljanja revizije, a koji bi mogli uticati na izmjene nalaza u Izvještaju. Također, izvršili smo određene korekcije u tekstu našeg izvještaja.

Detaljno objašnjenje dijela komentara koji nisu prihvaćeni i dijela koji su korigovani u tekstu našeg izvještaja dato je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o reviziji koji je dostavljen rukovodstvu Ministarstva uz konačan Izvještaj o reviziji za 2011. godinu.

Revizioni tim:

Nermin Hamzagić, viši revizor

Nataša Timotija, viši revizor

Danijel Jozić, viši revizor

Osman Paćuka, revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

Rukovodilac Odjeljenja za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

III PRILOG

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2011. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04 i 49/09), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07) i Pravilnikom o računovodstvu budžeta institucija BiH (Protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj 01-St4-16-1810/05 od 30.05.2005. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2011. godinu (Službeni glasnik BiH broj 12/12) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja i rezultate poslovanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 09.03.2012. godine

Ministar

mr. Muhamed Ibrahimović

Pregled rashoda budžeta za 2011. godinu

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane BiH

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	292.383.614	4.745.246	297.128.860	297.100.958	100
Bruto plaće i naknade	189.969.964	188.853	190.158.817	190.158.817	100
Naknade troškova zaposlenih	56.411.307	687	56.411.994	56.411.993	100
Putni troškovi	4.146.270	0	4.146.270	4.128.672	100
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	822.715	9.924	832.639	832.639	100
Izdaci za energiju i kom. usluge	8.873.489	147.150	9.020.639	9.020.639	100
Nabavka materijala	6.285.141	851.697	7.136.838	7.136.837	100
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	2.298.144	3.226.889	5.525.033	5.525.031	100
Unajmljivanje imovine i opreme	8.824.943	0	8.824.943	8.824.643	100
Izdaci za tekuće održavanje	9.694.356	295.976	9.990.332	9.990.332	100
Izdaci za osiguranje	399.359	1.541	400.900	400.899	100
Ugovorene usluge i druge usluge	4.657.926	22.529	4.680.455	4.670.456	100

2. Kapitalni izdaci	4.473	0	4.473	0	0
Nabavka zemljišta					
Nabavka građevina					
Nabavka opreme	4.473	0	4.473	0	0
Nabavka ostalih stalnih sreds.					
Rekonstrukcija i inves.održ.					

3. Tekući grantovi	977.915	0	977.915	977.915	100
Grantovi međunarodnih organizacija	977.915	0	977.915	977.915	100
(NATO Trust Fund)					

I Ukupno (1+2+3)	293.366.002	4.745.246	298.111.248	298.078.873	100
II Prosječan broj zaposlenih	9.496			9.496	

4. Novčane donacije			676.797	14.473	2
Donacije prijateljskih zemalja			108.091	4.473	4
51. Vojno prvenstvo			10.000	10.000	100
Donacija Vlade SAD-a			558.706	0	0

Napomena: U koloni 2. prikazan je odobreni budžet za 2011. godinu po izvršenju budžeta za 2011. godinu sa stanjem 10.02.2012. godine. U koloni 3. prikazano je povećanje izvršenja budžeta za 2011. godinu koje je izvršeno u periodu od 10.02.2012. do 23.02.2012. godine koje se odnosi na pravljenje dijela troškova od vojno-diplomatskih predstavnika i troškova knjiženih na pasivna vremenska razgraničenja po osnovu ugovora potpisanih sa dobavljačima do 31.12.2011. godine za robu i usluge.

Rukovodstvo je ove izvještaje odobrilo 09.03.2012. godine.

Ministar:
mr. Muhamed Ibrahimović

Bilans stanja na 31.12.2011. godine

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane BiH

Tabela II

Opis	31.12.2010	31.12.2011.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.050.974	1.258.829	120
Novčana sredstva	136.661	155.694	114
Kratkoročna potraživanja	914.313	1.103.135	121
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi			
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	43.591.887	43.624.850	100
Stalna sredstva	49.482.569	52.635.701	106
Ispravka vrijednosti	5.890.682	9.010.851	153
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	43.591.887	43.624.850	100
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	44.642.861	44.883.679	101

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	44.077.592	36.123.909	82
Kratkoročne tekuće obaveze	18.514.873	10.607.666	57
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obaveze prema zaposlenima	22.981.526	20.985.936	91
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	2.581.193	4.530.307	176
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obaveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	43.591.887	43.624.850	100
Izvori sredstava	43.591.887	43.624.850	100
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	87.669.479	79.748.759	91

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je ove izvještaje odobrilo 09.03.2012. godine

Ministar:
mr. Muhamed Ibrahimović